

Sankar: Hi Vishnu, you've been away for such a long time that I felt lonely here.

(నేను ఒంటరితనంతో బాధపడేంతకాలం నువ్వు బయటన్నావు)

Vishnu: I felt the same too, without your company. (నీ సాహచర్యం లేక నేనూ అలానే బాధపడ్డా)

Sankar: Why did it take so long for you? (అంతకాలం ఎందుకు వచ్చింది?)

Vishnu: I had been away on a company assignment. I returned this morning. (కంపెనీ పనిమీద వెళ్లాను. ఈ పొద్దున్నే వచ్చాను)

Assignment = అప్పగించిన పని.
అసైన్మెంట్ - 'సై' నొక్కి పలుకుతాం.

Sankar: What kind of assignment? (ఎలాంటి పని?)

Vishnu: Such a tough assignment that I had to visit a number of places. I had to see a number of dealers, watch the movement of our products, and see that the sales increased.

(అమ్మో చాలా కష్టమైన పని. చాలా చోట్లకు (ఊళ్లకు) తిరగాల్సివచ్చింది. చాలామంది dealers ను చూసి, మా company తయారీల అమ్మకాలు ఎలా ఉన్నాయో గమనించి, అమ్మకాలు పెంచాల్సిన బాధ్యత అది.)

dealers = ఒక కంపెనీ తయారీలు (సరకులు) అమ్మే వాళ్ళు/ shops.

Movement = మామూలు అర్థం = కదలిక(లు). ఇక్కడ అర్థం ఓ company తయారీల అమ్మకపు ధోరణి. (ఉద్యమం అనే అర్థం కూడా ఉంది. Telangana Movement = తెలంగాణ ఉద్యమం)

Products = తయారీ- ఓ కంపెనీ తయారు చేసిన అమ్మే వస్తువు. ప్రాడక్ట్స్ - 'ప్రా' నొక్కి పలుకుతాం.

Sankar: What a time you had! I really pity you, old boy! You do get a fat salary, but you can't have a minutes leisure. (ఎంత కష్టంగా గడిపావ్! నిన్ను చూస్తే జాలేస్తుంది, మిత్రమా! నీకు మంచి జీతమే వస్తుంది కానీ క్షణం విశ్రాంతిలేదుకదా!)

Vishnu: It isn't the salary that matters. I like the challenging nature of the job. It is such a challenge that you have the satisfaction of having done something. You feel happy that you've achieved something.

(జీతం కాదు ముఖ్యం, అక్కడ నా ఉద్యోగంలో ఉన్న సవాలు నాకిష్టం. ఆ సవాలు ఎంతదంటే, ఏదో కొంత మనమూ సాధించాంకదా అనే తృప్తి మిగులుతుంది (కలుగుతుంది). నేనూ ఏదో సాధించాను./ ఇది నేను సాధించాను అనే తృప్తి ఉంటుంది.)

that matters = ముఖ్యం. achieving = సాధించడం; Achievement = సాధించిన విషయం

Sankar: Corporate culture has taken hold of you. (పెద్ద వ్యాపార సంస్థా సంస్కృతి అధీనంలో ఉన్నావు నువ్వు).

Corporate = పెద్ద పెద్ద వ్యాపార సంస్థలకు సంబంధించిన.

Corporate - pronunciation కాపొరి/ రెట్.

Vishnu: And I am proud of it too. (అలా ఉన్నందుకు గర్విస్తున్నా.)

Sankar: Did you see any movies while you were away? (బయటన్నప్పుడు సినిమాలేమన్నా చూశావా?)

Vishnu: I saw two but they were such lousy movies that I wished I hadn't seen them. (రెండు చూశా. అవెంత చెత్తంటే చూడకుండా ఉండాలి అనుకున్నా.)

Lousy = చెత్త. Louse - లౌస్ - పేను - అసలర్థం - Lousy - అసహ్యంగా/ చెత్తగా ఉంది అని తిట్టడానికి కూడా వాడతారు. Lousy fellow - వెధవ అన్నట్లు.

Sankar: Thank God. I wasn't with you.

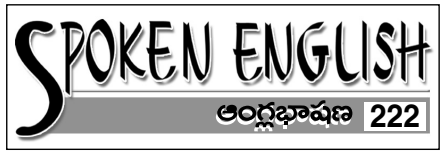
(బతికిపోయా. నీతో నేను లేనందుకు. (లేకుంటే నేనూ చూడాల్సి వచ్చేది)

Vishnu: What next now? Shall we have coffee? (తర్వాతేంటి? coffee తీసుకుందామా?)

Sankar: OK.

కిందటి lesson లో మనం so వాడకం చూశాం కదా. 'so' అంటే-

- 1) అంత
 - a) He isn't so tall. (అతనంత పొడుగేంకాదు)
 - b) The place is so distant. (ఆ చోటు అంత దూరం)
- ముఖ్యంగా so + adjective/ adverb + that (so tall that/ so large that/ so nice that, etc.) అంటే adjective/ adverb లు తెలిపే ఏ మేరకు అని తెలిపేందుకు వాడతాం.
- 2) American usage లో చాలా అని అర్థం.
 - a) Thank you so much. (British: Thank you very much.)

- (మామిడి, apple లాంటి రకరకాల పండ్లు కొన్నా). ఇలాంటిచోట్ల కూడా such as బదులు like వాడటం మన భాషను సరళంగా, సహజంగా వినిపించేట్లు చేస్తుంది.
- b) There were a number of things such as pen, paper, etc., = There were a number of things like ...
 - 3) Now look at the following sentences from the conversation at the beginning of the lesson.
 - a) You have been away for such a long time that I felt lonely.
 - b) such a tough assignment that I had to visit a number of places.
 - c) ... they were such lousy movies that I wished that I hadn't gone to them.

He is such a man that all like him = అందరూ ఇష్టపడే వ్యక్తి అతను. ఇది so ... that కూ, such ... that కూ ఉన్న సంబంధం, తేడా. ఇంకో విషయం కూడా చూద్దాం.

- a) He is such a good man that we all like him = అతను మేమందరం ఇష్టపడేంత మంచివాడు.
- b) He is so good a man that we all like him. (a) లో such a good man = (b) లో so good a man
- c) She is so clever a woman that she can solve any problem easily = She is such a clever woman that she can ... (ఏ సమస్యనైనా పరిష్కరించగలిగినంత తెలివి గలమె) so clever a woman = such a clever woman

Thank you so much

b) You are so nice. (British: You are very nice)

ఇప్పుడు దగ్గర దగ్గర అలాంటి అర్థం, వాడుక ఉన్న 'such' విషయం చూద్దాం.

- Such అంటే అలాంటి.**
- a) I don't like such things = అలాంటి విషయాలు నాకిష్టంలేదు.
 - b) He never smiles. Such men are very dangerous = అతనెప్పుడూ నవ్వుడు. అలాంటివాళ్ళు చాలా ప్రమాదం.
 - c) She works very hard. Such people prosper = ఆమె చాలా కష్టపడుతుంది. అలాంటివాళ్ళు పైకొస్తారు.

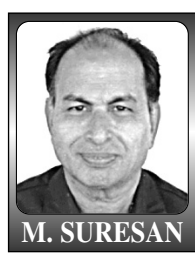
Such ని ఇలా కూడా వాడతాం. (Such ... as కూర్చుతో)

- a) Such people as Gandhi are always respected = గాంధీలాంటి వ్యక్తులు ఎప్పుడూ గౌరవం పొందుతారు. (మామూలు తెలుగు = గాంధీలాంటి వ్యక్తులను ఎప్పుడూ గౌరవిస్తారు)
- b) Such trees as the coconut grow very tall (కొబ్బరిచెట్ల లాంటి చెట్లు ఎప్పగా పెరుగుతాయి) ఇక్కడ such వాడే తీరు, అలాంటి అనే అర్థంతో: such + noun + as + noun (ఏ పేరునైనా noun అంటాం)
- c) Such movies as Titanic are rare. (Titanic లాంటి సినిమాలు అరుదు)

ఇక్కడ మాట కూర్చు: Such + movies (noun) + as + Titanic (noun) అయితే ఒక ముఖ్య గమనిక: ఫలానా వ్యక్తుల, విషయాల లాంటి అనేందుకు కదా ఇక్కడ మనం such ... as వాడుతున్నాం. ఇలా such ... as వాడటం సరైనప్పటికీ, ఇది కాస్త గ్రాంథికం, పాండిత్యం. ఇంతకంటే like వాడటం చాలా simple, better కదా! (లాంటి అనే అర్థంతో)

- 1) Such men as Gandhi are always respected = Men like Gandhi are always respected.
- 2) Such trees as the coconut = Trees like the coconut. such ... as బదులు like వాడటం సర్వోత్తమం కదా. ఇప్పుడు ఇది చూడండి:
 - a) I bought a variety of fruits such as the mango, the apple, etc.

so + adjective/ adverb + that- ఉపయోగంలాంటిదే పై sentences లో such ... that ఉపయోగం కూడా.

- a) He is so good that all like him = అతను అందరూ ఇష్టపడేంత మంచివాడు.
- b) He is such a good man that all like him. అందరూ అతనంటే ఇష్టపడతారు. అంత మంచివాడ తను. = అతనందరూ ఇష్టపడేంత మంచివాడు. గమనించారు కదా. ఇక్కడ a) అర్థం, b) అర్థం ఒకటే.
- c) The day was so hot that we couldn't go out = మేం బయటికి వెళ్లేసరికి ఎండగా ఉంది ఆ రోజు. [so + adjective (hot) + that]
- d) It was such a hot day that we couldn't go out. దీని అర్థం, sentence (c) అర్థం ఒకటే. గమనించండి. అయితే ఇక్కడ word order (మాటల కూర్పు) తేడా. such + adjective (hot) + day (noun) + that కాబట్టి రెండింటి అర్థం ఒకటే. అయితే, so తర్వాత adjective/ adverb వస్తుంది. such తర్వాత, adjective వచ్చి దాని తర్వాత noun కూడా రావాలి. ఒక్కోసారి, noun మాత్రమే వస్తుంది.

d) India is such a large country/ so large a country that progress cannot be quick (అభివృద్ధి అంత త్వరితం కానంత పెద్ద దేశం భారత్) సందర్భాన్ని బట్టి, so గానీ such గానీ వాడవచ్చు

Sentences from the conversation:

- 1) You have been away for such a long time that I felt lonely. ఇక్కడ కూడా so వాడవచ్చు అయితే పైన చూపిన ట్టుగా such a long time, so long a time అవుతుంది. You have been away for so long a time that ...
- 2) ... such a tough assignment that I had to visit many places = so tough an assignment that I had to visit many places ...
- 3) ... they were such lousy movies that ... = the movies were so lousy that ... ఇవి so ... that, such ... that ఉపయోగాలు.

EXERCISE	ANSWER
Pratap: నిన్న meeting కు చాలామంది వచ్చారా?	Pratap: Did a large number attend the meeting yesterday? / Was it a largely attended meeting yesterday?
Manish: ఎంత సంఖ్యలో వచ్చారంటే అంత పెద్ద Hall కూడా సరిపోలేదు.	Manish: It was such a large number/ so large a number that the hall wasn't enough.
Pratap: వక్త బాగా మాట్లాడాడా?	Pratap: Did he speak well?
Manish: అందరూ నిశ్శబ్దంగా కూర్చుని శ్రద్ధతో విన్నంత గొప్ప వక్త ఆయన.	Manish: He was such a great speaker/ so great a speaker that all heard him with all attention.
Pratap: ఏంటాయన ప్రసంగంలో విశేషాలు?	Pratap: What were the special points/ highlights of his speech?
Manish: ఆయన చెప్పిన అంశాలు ఎంత ముఖ్యమైనవంటే, మనం సులభంగా అనుసరించగలిగేంతవి.	Manish: He made such good points/ the points he made were so good that we can easily practise them.
Pratap: అంత మంచి ప్రసంగమా?	Pratap: Was it such a good speech/ so good a speech?
Manish: జీవితంలో మళ్ళీ వినలేనంత మంచి ప్రసంగం.	Manish: So good a speech/ such a good speech that we can't hear it again.
Pratap: దురదృష్టం, రాలేకపోయాను.	Pratap: Unfortunately, I couldn't attend it.

Sourabha: Hi Susmitha, we'd better start early so that we don't miss Aruna. (సుస్మితా, మనం తొందరగా బయలు దేరడాం, అరుణను miss కాకుండా ఉండేందుకు.)
We'd better = We had better = మంచిది.
You'd better see a doctor = you had better ... = నువ్వు doctor ను చూడటం మంచిది.
Susmitha: I am almost ready. I got up quite early so that I might not be late. (నేను దాదాపు సిద్ధం. త్వరగా లేచాను ఆలస్యం కాకుండా ఉండేందుకు.)
Sourabha: That's good. I told the taxi man to be here at 7 so that we need not waste time looking for a taxi. (మంచిది. Taxi వాలాను ఏడింటికే రమ్మని చెప్పా, మళ్ళీ Taxi కోసం time waste కాకుండా.)

Sourabha: That I've already done. The taxi will be here the day after tomorrow. She has to rest today and tomorrow to get over the jet lag. (అదీ చేసేశాను. ఎల్లుండి పొద్దున taxi ready. ఈరోజూ, రేపు తను rest తీసుకుంటుంది jet lag నుంచి బయట పడటానికి.)
jet lag = విమానాల్లో సుదూర ప్రయాణాలు చేయటంలో రాత్రిపగళ్ళ మధ్య దేశదేశాలకు ఉండే తేడాల వల్ల కలిగే బడలిక.
Susmitha: Let's accompany her to Tirupathi so that we too can have Lord Venkateswara's darsanam. (మనం కూడా అరుణతో వెళదాం. మనం కూడా తిరుమలేశుని దర్శనమకోవచ్చు.)
Sourabha: OK.

b) Harsha goes to bed early so that he can get up early =
త్వరగా నిద్ర లేచేందుకు హార్ష త్వరగా పడుకుంటాడు.
c) I am noting down the phone numbers so that I can call you when necessary =
అవసరమైనప్పుడు పిలిచేందుకు అన్ని phone numbers రాసుకుంటున్నాను.
ఇలా పై sentences లోలా, so that అనే expression ఉద్దేశాన్ని తెలుపుతుంది.
Now look at the following sentences from the conversation at the beginning of the lesson:

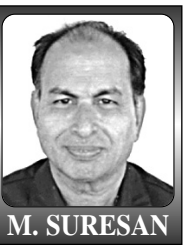
so that ఇలా వాడతాం. అయితే కొన్ని సందర్భాల్లో so that బదులు to వాడేయవచ్చు. simple గా.
He came here so that he could meet the minister.
మంత్రిని కలుసుకునేందుకు అతనివాళ్ళ ఇక్కడికి వచ్చాడు
He came here to meet the minister (అంటే so that ను ఉద్దేశం తెలిపే అర్థంతో, to + 1st Regular Doing Word = infinitive వాడవచ్చు.)
He bought the bike so that he can move about quickly =
త్వరగా తిరిగేందుకుగాను అతను bike కొనుక్కున్నాడు = He bought the bike to (be able to) move about quickly.

SPOKEN ENGLISH
అంగ్లభాషణ 223

.. so that we don't miss ..

Susmitha: When exactly is the arrival of the plane?
(Plane correct గా ఎప్పుడొస్తుంది?)
Sourabha: At 8.30. It'll be another hour after the touch down for Aruna to come out of the check in area and join us. The collection of the baggage after the baggage check these days take a lot of time because of security reasons.
(8.30కి. Check in area నుంచి బయటికి రావటానికి ఇంకో గంట పడుతుంది అరుణకు. తనిఖీ తర్వాత Baggage తీసుకోవడం భద్రతా కారణాలవల్ల ఈ రోజుల్లో చాలా ఆలస్యమవుతోంది.)
touch down = విమానం భూమ్మీదకు దిగటం.
Check in = మన సామాన్లు విమానాశ్రయ అధికారులు తనిఖీ చేయటం.
Check in అంటే ఇంకో అర్థం = Hotel లో బసకు గది తీసుకోవడం.
baggage - బాగిజ్ (బా bank లో b లా) = సామాన్లు.
baggage (American) = luggage (British)
Susmitha: Then why are we going so early?
(అయితే ఎందుకింత ముందే వెళుతున్నాం?)
Sourabha: The airport is so long way off. There are likely to be traffic jams. We are starting so early so that nothing may delay us. Better half an hour early than a minute late.
(విమానాశ్రయం చాలా దూరం. Traffic రద్దీలు బాగా ఉండవచ్చు. ఇవేం మనకు ఆలస్యం కలిగించకుండా ఉండేందుకు త్వరగా బయలుదేరుతున్నాం. ఒక నిమిషం ఆలస్యం కంటే ఒక అరగంట ముందుండటం నయం కదా.)
Susmitha: The first thing Aruna wants to do after landing here is to go to Tirupathi. Let's fix another taxi ready so that she may not lose time.
(ఇక్కడ దిగగానే ముందు తిరుపతికెళ్లాలని అరుణ కోరిక. ఇంకో taxi ని కూడా మాట్లాడుదాం, time కలిసొస్తుంది.)

He is such a good man that everyone likes him.
b) She drives so slow that even a bullock cart can over take her =
ఎళ్లబండి కూడా ఆమెను దాటిపోయేంత నెమ్మదిగా కారు నడుపుతుందామె.
Hers is such slow driving that even a bullock cart over takes her.
(overtake = ముందున్న వాహనాన్ని దాటివెళ్లటం)
ఇదీ మనం, so ... that/ such ... that ల గురించి ఇంతవరకు తెలుసుకున్నది.
ఇప్పుడు కింది sentences తేడా గమనించండి.
a) He studies so hard that he always scores high =
ఎక్కువ marks వచ్చేంత బాగా చదువుతాడతను.
b) He is studying very hard so that he may score high =
ఎక్కువ marks తెచ్చుకునేందుకు, అతను చాలా కష్టపడి చదువుతున్నాడు.
a) ... so hard that. [so కు that కు మధ్య hard (adv)]
b) so that - ఇక్కడ so కు that కు మధ్య ఇంకేం మాట రావడంలేదు. అవి రెండూ పక్కపక్కనే వస్తున్నాయికదా.
(a) కి, (b) కి అర్థంలో కూడా తేడా గమనించారు కదా.
Sentence (a) He is studying so hard that ... అనేది, అతను ఎంత/ ఏ మేరకు కష్టపడి చదువుతున్నాడో తెలుపుతుంది.
Sentence (b) He is studying very hard so that he may score high ... అనేది అతను ఏ ఉద్దేశంతో చదువుతున్నది తెలుపుతుంది.
గుర్తుంచుకుందాం: **So that ఎప్పుడూ మనం ఒక పనిని ఎందుకు చేస్తాం/ మన ఉద్దేశాన్ని (purpose) తెలుపుతుంది.**
a) Susila started at 7 itself so that she may not be late for class =
Class కు ఆలస్యం కాకుండా ఉండేందుకు సుశీల ఏడింటికే బయలుదేరింది.

M. SURESAN

- 1) We'd better start early so that we don't miss Aruna =**
అరుణను miss కాకుండా ఉండేందుకు త్వరగా బయలుదేరటం మంచిది.
- 2) I got up quite early so that I might not be late =**
ఆలస్యం కాకుండా ఉండేందుకు త్వరగా నిద్రలేచాను.
- 3) I told the taximan to be here at 7, so that we need not waste time looking for a taxi =**
Taxi వాలాను ఏడింటికే రమ్మని చెప్పా, మళ్ళీ taxi కోసం time waste చేయకుండా/ కాకుండా ఉండేందుకు.
- 4) We are starting so early so that nothing may delay us =**
దేనివల్లా ఆలస్యం కాకుండా ఉండేందుకుగాను, మనం ముందే బయలుదేరుతున్నాం.
- 5) Let's accompany her to Tirupathi so that we too can have darsanam =**
మనం కూడా తనతో కలిసి వెళదాం, మనమూ దర్శనం చేసుకోవచ్చు

అయితే so that బదులు infinitive వాడటం అన్నిచోట్లా సాధ్యం కాకపోవచ్చు ఇక్కడ చూడండి.
Let's accompany her so that we too can have darsanam.
మనం కూడా దర్శనం పొందేందుకు, మనం తనతో కలిసి వెళదాం.
ఈ sentence లో so that we too can have darsanam బదులు, to have darsanam అని infinitive (to have) వాడితే అదే అర్థం రాదు. Let's accompany her to have darsanam అంటే వచ్చే అర్థం, దర్శనానికి ఆమెతో కలిసివెళదామనే వస్తుంది. అంతేకాని so that ఉన్న sentence లోలాగ ఆమెతో వెళితే మనకూ దర్శనం అవుతుందని రాదు.
మరోసారి చూడండి:
Let's accompany her so that we can have darsanam too =
మనమూ తనతోపాటు వెళితే మనమూ దర్శనం చేసుకోవచ్చు
Let's accompany her to have darsanam.
దర్శనానికి తనతోపాటు మనం వెళదాం.
మనం భాష practice చేస్తున్నకొద్దీ, మనకు తెలియకుండానే, so that ఎక్కడ వాడాలో, to ఎక్కడ వాడాలో వాడేస్తుంటాం. Practice alone helps us.

EXERCISE	ANSWER
Practise the following aloud in English.	Sulochana: Take a decision, only after a lot of thinking so that you don't regret later (to avoid regretting later)
Sulochana: చాలా ఆలోచించి నిర్ణయం తీసుకో, తర్వాత చింతించకుండా ఉండేందుకు. (చింతించటం= regret/repent)	Sunayana: That's exactly why I've asked for two days time ... so that I can think well about it.
Sunayana: అందుకే రెండ్రోజులు అడిగా బాగా ఆలోచించవచ్చు.	Sulochana: Let's consult our elders too, so that we can have their opinion. (to have their opinion)
Sulochana: పెద్దవాళ్లను కూడా అడుగుదాం, వాళ్ల అభిప్రాయమూ తెలుసుకునేందుకు.	Sunayana: That's why I've asked my uncle to come here. (... I've asked my uncle over here)
Sunayana: అందుకే మామయ్యను ఇక్కడికి రమ్మన్నా.	Sulochana: We should tell him all about it, so that he can have a correct understanding of it.
Sulochana: అన్ని విషయాలు ఆయనతో చెప్పాలి మనం, ఆయనకు సరైన అవగాహన వచ్చేందుకు.	Sunayana: We should ask him to be here for two days to avoid coming to a conclusion in a hurry. (So that we may not come to a conclusion in a hurry)
Sunayana: ఆయన్ను ఓ రెండ్రోజులు ఇక్కడ ఉండమనాలి, తొందరపాటు నిర్ణయానికి రాకుండా (conclusion= నిర్ణయం)	Sulochana: OK.
Sulochana: OK.	

Ramesh: Hi Nikhila, What brings you here?
(ఏంటిలా వచ్చావ్?)
(ఈ అర్థంతో What brings you here? అనేది అమర్యాదకరం అనే అపోహ ఉంది. కానీ ఇది మర్యాదకరమైన పలకరింపే. మీ conversation లో తరచూ వాడండి.)

Nikhila: Just to see you. Long since we met, you know.
(నిన్ను చూడటానికే. మనం కలుసుకుని చాలా రోజులయింది కదా)

Ramesh: Thank you. Any news of Krishna?
(మంచిదే. కృష్ణను గురించి ఏమైనా తెలుసా?)

Nikhila: I'm afraid I haven't any.
(ఏం తెలియదు. Sorry)

Ramesh: I was hopeful you'd have some information about him.
(నువ్వేదో అతని గురించి చెప్పావనే ఆశతో ఉన్నా)

Nikhila: Let's call Alamelu. She might have some news.
(అలమేలుకు phone చేద్దాం. ఆమెకు కొంత తెలియొచ్చు)

Ramesh: As a jockey he keeps moving about. Let's call the Race course. They can give us definite information about him.
అతను jockey కదా. అందుకని నగరాలన్నీ తిరుగుతుంటాడు. Race course వాళ్లకు phone చేస్తే వాళ్ల దగ్గర కచ్చితమయిన సమాచారం ఉంటుంది)

(Jockey= జాకీ - గుర్రపుండాల్లో గుర్రాలను నడిపేవాళ్లు. Race course = గుర్రపుండాలు జరిగే మైదానం)

Nikhila: But there aren't any races now in Hyderabad. Not the season here. It's the Bangalore racing season. He might be in Bangalore.

(హైదరాబాద్ లో గుర్రపుండాలేం లేవు ఇప్పుడు. పంజాబ సమయం కాదిక్కడ. ఇప్పుడు బెంగళూర్ గుర్రపుండాలు Time. అతనక్కడండోచ్చు)

Ramesh: Do you have any friends there?
(అక్కడ నీకెవరన్నా స్నేహితులున్నారా?)

Nikhila: I haven't any friends there.
(అక్కడ నాకెవరూ స్నేహితులు లేరు)

Ramesh: Neither have I. How about having coffee? I haven't had any since morning.
(నాకూ లేరు. కాఫీ తాగుదామా? పొద్దున్నుంచి coffee తీసుకోలేదు నేను)

Nikhila: Coffee is certainly welcome. I've come to you for some CDs on spoken English. Can you lend me them?
(Coffee నాకిష్టమే. నేనొచ్చింది కొన్ని spoken English CD ల కోసం. అవి నాకిస్తావా?)

Ramesh: List the CDs you want.
(నీక్కావలసిన CD ల list రాయి)

Nikhila: I want some paper and pen.
(నాక్కాస్తా paper, pen కావాలి)

Ramesh: Here you are. Have this coffee too.
(ఇవిగో. ఈ coffee కూడా తీసుకో)

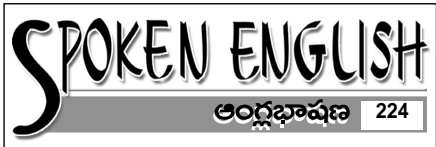
Nikhila: Thank you. But I need some more sugar.
(నాక్కొంచెం పంచదార కావాలి.)

Ramesh: There isn't any in this bowl. I will get some. Wait.
(ఈ చిన్న పాత్రలో లేదు. నేను తీసుకొస్తా. ఉండు)

(ఈ చిన్న పాత్రలో లేదు. నేను తీసుకొస్తా. ఉండు)

Spoken English లో some కు, any కి చాలా ప్రాముఖ్యముంది. మనందరికీ తెలుసు, some అంటే కొంత, కొన్ని అనీ, any అంటే ఏదైనా, ఏదైనా, ఎవరైనా అనీ.

- Some = కొంత, కొన్ని.**
- a) There is some milk in the glass = గ్లాసులో కొంచెం పాలున్నాయి.
 - b) Have some coffee = కాఫీ తీసుకో.
 - c) She cooked some of the rice = ఆ బియ్యంలో ఆమె కొంత వండింది.
 - d) I gave him some books yesterday = నిన్న అతడికి నేను కొన్ని పుస్తకాలిచ్చాను.
 - e) Some men were sitting; others were standing = కొంతమంది కూర్చుని ఉన్నారు, ఇతరులు నిలుచుని ఉన్నారు.
 - f) Only some students were present = కొందరు students మాత్రమే class కొచ్చారు.
- Any = ఏదైనా, ఎవరైనా**
- a) Any book/ Any of the books here is very expensive = ఇక్కడి ఏ పుస్తకమైనా/ ఇక్కడి పుస్తకాలలో ఏదైనా ఖరీదయిందే.
 - b) Any of them will help you = వాళ్లలో ఎవరైనా నీకు సహాయం చేస్తారు.

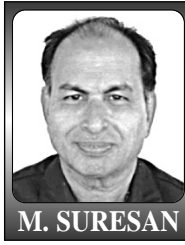

- = Do not (Don't) waste any more time. తెలుస్తోంది కదా- **no more = not any more.**
- 1) Waste no more time
 - 2) Don't waste any more time.
- ఈ రెండు కూడా grammatical గా correct. అయితే no more కంటే కూడా not any more అనేది spoken English లో ఎక్కువ వాడతారు. అలా వాడితేనే English, సహజంగా ఉంటుంది.
- మరికొన్ని examples చూడండి.**
- a) There is no sugar in the bowl. (ఇది spoken English లో అంత ఎక్కువగా వినిపించదు.)
 - = There isn't any sugar in the bowl. (ఇది spoken English చాలా natural (సహజం)గా ధ్వనించేట్లు చేస్తుంది.)
 - b) I have no money (not natural) - I haven't (have not) any money/ I don't

- Now look at the following sentences from the conversation at the beginning of the lesson:**
- 1) I'm afraid I haven't any. (I haven't any news = I have no news. I have no news అంత సహజమైన వాడుక కాదు)
 - 2) ... You'd have some news-not లేదు కాబట్టి some news. (నీ దగ్గరేదో వార్తలుంటాయని ఆశించా) (Not / Question తో any)
 - 3) ... she might have some news. not లేదు కాబట్టి some. (ఆమె దగ్గర కొంత సమాచారం ఉండొచ్చు)
 - 4) But there aren't any races now. (ఇలా అనటం, There are no races అనటం కన్నా సాధారణం, సహజం)
 - 5) Do you have any friends there? (Question కాబట్టి any)

Have some coffee

మామూలుగా affirmative sentences (no, not లేని sentences) లో, some, not ఉన్న sentences లోగానీ/ questions లోగానీ any వాడతాం.

- 1) They have some books (వాళ్ల దగ్గర కొన్ని పుస్తకాలున్నాయి)
 - X They do not (don't) have any books (They haven't (have not) any books) = వాళ్ల దగ్గరేం పుస్తకాలూ లేవు.
- Question:** Do they have any books?/ Have they any books? (వాళ్ల దగ్గర పుస్తకాలేమన్నా/ పుస్తకాలేవైనా ఉన్నాయా?)
- 2) He wants some more milk. (అతనికి ఇంకొంచెం పాలు కావాలి)
 - X He doesn't want any more milk. (అతనికింక పాలక్కరలేదు)
- Question:** Does he want any more milk? (ఇంకా పాలు కావాలా?)
- అయితే కొన్ని సందర్భాల్లో **some, question** లో కూడా వాడతాం.
- a) will you have some more Upma? = ఇంకొంచెం ఉప్పమా తీసుకుంటారా? దీనికి answer a) not తో. No. Thank you. I don't want any more.
 - b) not లేకుండా. Thank you. A little more would do. (ఇంకాస్త కావాలి)
- ముఖ్యంగా గుర్తుంచుకోవాల్సిన విషయం:**
- No = not any**
eg: Waste no more time = ఇంక time వృథా చేయొద్దు

- 2) Come no more to me for help (నా దగ్గరికి సహాయానికి రావద్దు) - ఇదంత natural కాదు. Spoken English లో సామాన్యంగా ఇది వాడరు. ఇదే అర్థంతో ఎక్కువగా వాడే sentence - Don't come to me any more for help.
- 3) I don't have any money అనటం, I have no money కన్నా better, natural.
- 4) She doesn't have any property అనటం, She has no property కన్నా better, natural.

- 6) I haven't any= I don't have any. (ఇలా అనటం, I have no friends కన్నా సాధారణం, సహజం)
 - 7) I haven't had any coffee since morning. (Better than saying, I have had no coffee since morning)
- మిగతా సంభాషణలో some వాడకం కొంత అనీ, కొన్ని అనే అర్థంతో వాడాలి చూడండి.

EXERCISE	ANSWER
Practise the following aloud in English.	Vinod: You seem to have some computer books. Can you lend me some?
Vinod: నీ దగ్గర computer books ఏవో ఉన్నట్లున్నాయి. నాక్కొన్నిస్తావా?	Vikram: Who said so? I don't have any (books on computers).
Vikram: ఎవరన్నారూ? నా దగ్గరేం computer books లేవు.	Vinod: You usually buy, don't you?
Vinod: నువ్వు మామూలుగా కొంటుంటావు కదా?	Vikram: I don't have any money. I don't buy (them) any more.
Vikram: ఇప్పుడు డబ్బులు లేవు. కొనడం లేదు.	Vinod: They aren't giving me books any more in the library.
Vinod: ఆ library లో నాకింకా పుస్తకాలివ్వటం లేదు.	Vikram: Why?
Vikram: ఎందుకని?	Vinod: They aren't giving books to outsiders like me any more.
Vinod: నాలాంటి outsiders కి వాళ్లు పుస్తకాలివ్వరట.	Vikram: I'm sorry. Why don't you buy?
Vikram: I am sorry. కొనుక్కోవచ్చు కదా?	Vinod: I haven't the money/ I don't have the money.
Vinod: నా దగ్గర డబ్బులేదు.	

ప్రశ్న: 1. say తర్వాత to ఉంటుంది. tell తర్వాత ఉండదు. కొన్ని verbs usage లో confuse అవుతున్నాయి. దీనికి పరిష్కార మేమిటి?

2. exams రానేటప్పుడు time అయిపోతున్నది అని ఇంగ్లీష్ లో ఎలా చెప్పాలి?

3. He is in college now, He is at college now. తేడా ఏమిటి?

- కె.ఆర్. ప్రియదర్శిని, కాకినాడ

జవాబు: 1. Say తర్వాత to వాడటం, tell తర్వాత to రాకపోవటం అనేది English usage లో భాగం. అంటే వాడుక ప్రకారం వస్తుంది. మనం తెలుగులో ఒకరి మీద కోపంగా ఉంది, అంటాం. ఇక్కడ 'మీద' అని ఎందుకనాలి అంటే ఏం చెప్పలేం కదా? అలాగే English లో ఏ మాట ముందూ/ తర్వాతా ఏ preposition వస్తుందనేది చదివే

టప్పుడు, వినేటప్పుడు అలవాటుపడి గుర్తుంచుకోవాల్సిన విషయమే.

2. Time is up (Time అయిపోయింది). Half an hour is up (అరగంటయింది). Time is over అనేది సరికాదు.

3. He is in college now = అతను college లో ఉన్నాడు = He is at college now. ఇలాంటిచోట్ల, in, at తేడా లేకుండా వాడుతుంటారు. ఏదైనా correct. కొన్నిచోట్ల, in కు ముందు, 'the' వాడాల్సి రావచ్చు

Govardhan: Where are you going?
(ఎక్కడికెళ్తున్నావ్?)

Sudarsan: No where in particular
(ఎక్కడికీ లేదు/ పలానవోటికనేం లేదు, ఏదో అలా వెళ్తున్నా)

Govardhan: (Are you) meeting any friends today?
(ఈరోజు ఫ్రెండ్స్ నెవరినైనా కలుసుకుంటున్నావా?)

Sudarsan: None
(ఎవరినీ కలుసుకోవటం లేదు)

Govardhan: Have you any programme today?
(ఈరోజు ఏదైనా కార్యక్రమం ఉందా?)

Sudarsan: None at all
(అసలేం లేదు)

Govardhan: You were asking me for Sekhar's address. What do you want from him?
(నువ్వు శేఖర్ అడ్రస్ అడిగావు. వాడినుంచి ఏమన్నా కావాలా?)

Sudarsan: Nothing. I just wanted to see him.
(ఏం అక్కర్లేదు. వాడిని చూడాలనుకున్నాను)

Govardhan: Here you are. This slip has his address. Why are you going to see him?
(ఇదిగో ఈ స్లిప్ లో వాడి అడ్రస్ ఉంది. వాడిని ఎందుకు కలుసుకుంటున్నావు?)

Sudarsan: I wonder if he can help me get a gas cylinder.
(గ్యాస్ సిలిండర్ ఏమన్నా ఇప్పించగలడే మోసని)

Govardhan: How much gas have you at home now?
(ఇంట్లో గ్యాస్ ఎంతంది?)

Sudarsan: Nil.
(అసలేం లేదు)

Govardhan: I am sure he can help you.
(వాడు నీకు సహాయం చేయగలడనే నమ్మకం నాకుంది.)

Sudarsan: But today is Sunday. Is there anything he can do?
(కానీ ఇవ్వాలి ఆదివారం. వాడు చేయగలిగేదేమన్నా ఉందా?)

Govardhan: Nothing, I'm afraid.
(ఏంలేదు)

I'm afraid - అలా చెప్పటానికి బాధపడుతున్నా.

Sudarsan: So I've to wait till tomorrow. We have to make do with the Kerosene stove at home.
(అంటే రేపటివరకు ఎదురు చూడాల్సిందే. అంతవరకు కిరోసిన్ స్టవ్ తో సర్దుకోవాల్సిందే.)

* * *

కిందటి లెసన్ లో చూశాం మనం. No = not any అని. Spoken English లో తరచూ, no బదులు not any వాడటం సర్వసాధారణమే కాకుండా, సహజం (natural) అని కూడా.

There is no sugar in the bowl లాంటి sentences conversational English లో చాలా అసహజంగా వినిపిస్తుంది. There is no sugar in the bowl బదులు, There isn't (is not) any sugar in the bowl అనేది spoken English లో ఎక్కువ వినిపిస్తుంటుంది, సహజంగా ధ్వనిస్తుంది కూడా.

(ముఖ్య విషయం: No any ఎక్కడా వాడం.

There is no any sugar in the bowl. ఇది English కాదు. Not... any చాలా తరచుగా వస్తుంది; no any ఎప్పుడూ రాదు)

a) Subodh: How many boys are there in the room?

(ఆ గదిలో ఎంతమంది అబ్బాయిలున్నారు?)

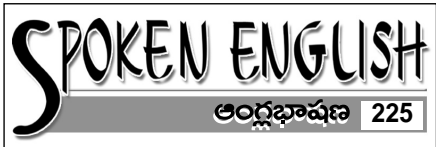
Prasanth: There aren't any = ఎవరూ లేరు
There are not any - ఇది చాలా సహజంగా, సర్వ సాధారణంగా వినిపించే response.
(There are no students at all - ఇది correct అయినప్పటికీ spoken English లో అంతగా వాడం)

b) Kamala: Have you any story books?
Vimala: I'm sorry I haven't any/ I don't have any.
(I haven't any అనేది ఎక్కువ వాడతారు) some, any, not any (n't any రూపంలో) spoken English లో చాలా ప్రాధాన్యం ఉన్నాయి. మన conversation సరళంగా, సహజంగా ధ్వనించాలంటే వీటిని బాగా అధ్యయనం చేసి వాడగలగాలి.

Look at the following sentences:

a) Ram: I want some paper. Have you any?
(నాకు కాస్త పేపర్ కావాలి. నీదగ్గరేమన్నా ఉందా?)

Laxman: I have some/ I do have some, but I can't lend you any. I need all of it now.
(నా దగ్గర ఉంది/ ఉండటానికైతే ఉంది, కానీ

(నేనేం అనలేదు)

c) Sankar: who told you to do that?
(నిన్నెవరు చేయమన్నారది?)

Brahmam: Nobody.
(ఎవరూ చెప్పలేదు)

ఇలా కాదు, లేదు అని ముక్తసరిగా responses ఇచ్చేటప్పుడు మాత్రమే, no, no combinations వాడతాం.

d) Sudhakar: How many books will you give me?
(ఎన్ని పుస్తకాలిస్తావు నాకు?)

Prabhakar: None. (None - ఏవీ ఇవ్వను)
ఇప్పుడిది చూడండి.

e) Suman: How many has he given you?
(అతడు నీకెన్నిచ్చాడు?)

Sunil: None/ He hasn't given me any.
చూడండి. short response అయితే None అనేసి ఆపేస్తాం. అదే sentence అయితే, He

(అమెరికా ఎప్పుడైనా వెళ్లావా?)

Suresh: a) Never. (short response - one word)

b) I haven't been there at any time / so far.
(I have never been there - spoken form లో ఇది అరుదు)

Let's study the following exchanges from the conversation at the beginning of this lesson:

ఇవన్నీ కూడా short negative responses:

1) Govardhan: Where are you going?
Sudarsan: No where (in particular)
(ఎక్కడికీ లేదు)

2) Govardhan: (Are you) meeting any friends?
Sudarsan: None.
(లేదు)

3) Govardhan: Have you any programme

HAVE YOU ANY PROGRAMME TODAY?

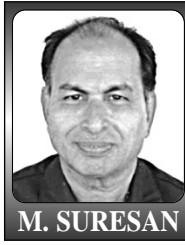
నీకేం ఇవ్వలేను. అవన్నీ/ అదంతా నాకు కావాలి.

గుర్తుంది కదా:
Paper, uncountable అంటే papers అని plural వాడం; paper ముందు a/ an, 1, 2, 3 లాంటి సంఖ్య లావాడం. ఇది మనం రాయటానికి, printing కువాడే paper విషయంలో కాబట్టి మన conversation లో ముఖ్యంగా గుర్తుంచుకోవాల్సిన విషయం. సందర్భాన్ని బట్టి no బదులు, not any (n't any) వాడటం conversation సహజంగా ఉండేట్లు చేస్తుంది.

ఇంకా చూడండి:

b) There are no good watches in the shop =
There aren't any good watches in the shop.
ఇక్కడ There aren't any good watches అనటం, There are no good watches... కన్నా సరళం, సహజం.

c) His watch is no better than mine =
నా వాచ్ కంటే అతడి వాచ్ పెద్దమెరుగైందేమీ కాదు - దీన్ని ఇలా అనటం better.
His watch isn't any better than mine (spoken form)
అయితే 'no' form అసలు వాడరని కాదు. 'No' form కూడా చాలా తరచుగా వాడతాం, ముఖ్యంగా లేదు, కాదు, అని ముక్తసరిగా సమాధానాలు (short negative responses) ఇచ్చేటప్పుడు,

has'nt, given me any, అని not... any అంటున్నాం. ఇదీ, no, no combinations కూ, not... any కీ ఉన్న తేడా.

f) Prem: Who did you consult about this?
(ఈ విషయంలో ఎవరిని సంప్రదించావు?)

Syam: a) None (short negative response)
b) I didn't consult anyone (sentence)
(I consulted no one అనం)

g) Sri Ram: Where did you go last night?
(నిన్న రాత్రి ఎక్కడికెళ్లావ్?)

Srihari: a) No where (short response- negative)
b) I didn't go anywhere (sentence)
(I went no where అనం)
ఇలా no, no combination (none, never, no where, nil లాంటివి) short negative responses కు ముఖ్యంగా వాడతాం. sentence అయితే not... any అంటాం. short negative response లో ఎప్పుడూ ఒకమాటే ఉంటుంది.

h) Ramesh: Have you ever been to the US?

today?

Sudarsan: None (at all) =
అసలు లేదు.

4) Govardhan: What do you want from him?
Sudarsan: Nothing.
(ఏం అక్కరలేదు)

5) Govardhan: How much gas have you...?
Sudarsan: Nil.
(అసలేం లేదు)

6) Sudarsan: Is there anything he can do?
Govardhan: Nothing.
(ఏం లేదు)

అయితే ఈ Short negative responses ఇచ్చేటప్పుడు, I'm sorry, I'm afraid, I wonder లాంటివి వాడవచ్చు

a) Prakash: Can you lend me some money?
Prabhat: I'm afraid, no / No, I'm afraid / I'm sorry, no / No, I'm sorry.

b) Sumanth: Is your dad coming?
Srikanth: I wonder. (=No)

Exercise:	ANSWER
Practise the following aloud in English. (use short negative responses)	Gopal: Who did you meet yesterday?
Gopal: ఎవరిని కలుసుకున్నావు నిన్న?	Govind: None / Nobody
Govind: ఎవరినీ కలుసుకోలేదు.	Gopal: Then where did you go last night?
Gopal: మరెక్కడికెళ్లావు నిన్న రాత్రి?	Govind: No where
Govind: ఎక్కడికీ వెళ్లేదు.	Gopal: What did you do sitting at home then?
Gopal: అయితే ఇంట్లో కూర్చొని ఏం చేశావు?	Govind: Nothing. I just watched the TV
Govind: ఏమీ చెయ్యలేదు. టి.వి. చూశా.	Gopal: How many exercises did you do?
Gopal: ఎన్ని ఎక్సర్ సైజులు చేశావు?	Govind: None.
Govind: ఒక్కటి చేయలేదు.	Gopal: How many serials did you watch?
Gopal: టీవీలో ఎన్ని సీరియల్స్ చూశావు?	Govind: None. I watched cricket.
Govind: ఏదీ చూడలేదు. క్రికెట్ చూశా.	ఈ short negative responses కు బదులు, not... any తో ఉండే sentences practice చేయండి.

Madhavi: Your place looks beautiful what with the white wash and paints.

(వెల్ల వేయటం, రంగులు వేయటంవల్ల మీ ఇల్లు అందంగా కనిపిస్తోంది.)

Sridevi: I told you, my sister is getting married in a month, so we had the whole building done up. Dad got it white washed and painted.

(చెప్పాను గదా, ఓ నెలలోగా మా అక్కయ్య పెళ్లి. అందుకని ఇల్లంతా సిద్ధం చేశాం. నాన్న ఇంటికి వెళ్ల, రంగులు వేయించారు.)

Do up = సిద్ధం చేయటం

Madhavi: Who were the workers? I must say they did a good job of it. I will suggest dad that he hire them too for our home.

Sridevi: We have to get the invitation cards printed. We have the list of invitees ready. We expect the cards to be ready by tomorrow, but we will start posting them a little later. Inviting now will be too early. People may forget.

(శుభలేఖలు మాత్రం అచ్చుకావాలి. ఆహ్వానితుల జాబితా సిద్ధంగా ఉంది. రేపటికి cards రావచ్చు కాని పంపటం మాత్రం కొన్ని రోజుల తర్వాత చేస్తాం. ఇప్పుడే పిలిస్తే మరి ముందరవుతుంది. వాళ్లు మరచిపోవచ్చు)

Madhavi: OK. Then. I must be going. I have to get my clothes washed and ironed.

(నేవెళ్లాలి మరి. నా బట్టలు ఉతికించి ఇస్త్రీ చేయించుకోవాలి.)

Sridevi: Bye then.

- 3) అతను ఇంట్లో fans అన్నీ తుడిపించాడు = He had all the fans at home cleaned (had ... cleaned (past participle))
- 4) The TV isn't all right. I'll have to get it repaired. (TV సరిగా లేదు. దాన్ని repair చేయించాలి.) have to get it repaired (past participle)

b) He some how got/ had the meeting postponed = మొత్తానికి, అతను meeting ను వాయిదా వేయించాడు.

ఇవీ have/ got + something + past participle ఉపయోగాలు:

Now let's look at the following sentences from the conversation at the beginning of the lesson:

- 1) We had the whole building done up = (had + the whole building + done (past participle) = మేం building మొత్తం సిద్ధం చేయించాం
- 2) We had it done on contract = అంతా contract తో చేయించాం మేం. had it done - had + it + done (past participle)
- 3) You can have anything readied in no time = క్షణంలో ఏదైనా సిద్ధం చేయించవచ్చు have + anything + readied (past participle)
- 4) Sister is getting all her dresses stitched = అక్కయ్య తన dresses అన్నిటిని కుట్టించుకుంటోంది. (getting + dresses + stitched - past participle)
- 5) She has falls sewn up for her saris = చీరలకు falls కుట్టించుకుంటోంది. has + falls + sewn (past participle)
- 6) We have to get invitation cards printed = శుభలేఖలు అచ్చేయించాలి. get (have) + invitation cards + printed (past participle)
- 7) I have to get my clothes washed and ironed = బట్టలు ఉతికించి ఇస్త్రీ చేయించుకోవాలి. get (have) + my clothes + washed and ironed (past participle).

SPOKEN ENGLISH

ఆంధ్రభాషణ 226

We had it done on contract

(పనివాళ్లెవరు? పనంతా బాగానే చేశారని చెప్పాలి. మా నాన్నకు చెప్పా, మా ఇంటి పనికి కూడా వాళ్లనే పెట్టుకోమని.)

Do a good job of something = ఒక పనిని సరిగా/ తృప్తికరంగా చేయటం.

Hire = (హయ) మామూలు అర్థం - అద్దెకు తీసుకోవటం. ఇక్కడర్థం - ఓ పనికెవరినైనా కుదుర్చుకోవటం.

Sridevi: We had it done on contract. Dad's friend is a small time civil contractor. He got everything done for us.

(అంతా contract పనివాళ్లతో చేయించాం. నాన్న ఫ్రెండ్ ఒక చిన్న సివిల్ కాంట్రాక్టర్. ఆయన మాకన్నీ చేయించాడు.)

Madhavi: How are the other preparations going on?

(ఇతర ఏర్పాట్లన్నీ ఎలా సాగుతున్నాయి?)

Sridevi: Briskly, of course. You know, all that matters is money. Once you have enough of it you can have anything readied in no time.

(చురుగ్గా జరుగుతున్నాయి. ఒక విషయం తెలుసుకో. అన్నిటికీ ముఖ్యం డబ్బు. అదిగనక చాలినంత ఉంటే దేన్నైనా క్షణంలో సిద్ధం చేయొచ్చు)

All that matters = అసలు విషయం/ ముఖ్యమైంది అన్నింటా.

In no time = క్షణంలో briskly = చురుగ్గా/ చకచక

Madhavi: That's true. What about wedding shopping?

(పెళ్లికి కొనాల్సిన వస్తువుల విషయం?)

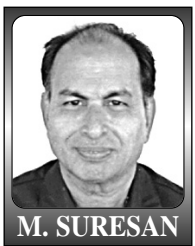
Sridevi: Most of it, over. Sister is getting all her dresses stitched, and some blouses too. She has fall sewn up for her saris.

(ఎక్కువభాగం అయిపోయింది. తన dresses అన్నీ కుట్టించేసుకుంది. కొన్ని blouses కూడా అయిపోయాయి. చీరలకు falls కూడా కుట్టించేసుకుంటోంది.)

Sewn (సోన్) - past participle of sew. sew - pronunciation - సో (నో లాగా) = కుట్టడం.

Madhavi: So things are going on well. (అన్నీ సక్రమంగా జరిగిపోతున్నాయంటే)

పనులు మనం చేస్తాం. ఇతరులతో చేయిస్తాం. మనం చేయటం అయితే, We do something. ఇతరులతో చేయించటం అనటానికి, we make others do it, అంటారు.

M. SURESAN

a) The teacher made him study = Teacher అతడి చేత చదివించాడు.

b) Hari made the little boy walk the whole distance = హరి ఆ పిల్లడితో అంత దూరం నడిపించాడు/ నడిచేట్టు చేశాడు.

c) In government offices the staff make people wait = (ప్రభుత్వ కార్యాలయాల్లోని సిబ్బంది ప్రజలను కాచుకునేట్టు చేస్తారు.)

అంటే చేయించటం అనే అర్థంతో ... make (someone) do (something) అంటారు. అయితే ఇది ఏదో బలవంతంగాగానీ, ఓ శిక్షలాగానీ అనే అర్థం వస్తుంది. రెండో విషయం. ఇలాంటి సందర్భాల్లో make (చేయించటం) అనే అర్థంతో వాడితే, make తర్వాత to రాదు.

He made me do the work = నాచే పని చేయించాడు.

(He made me to do the work కాదు) అయితే make ... do అన్నిచోట్లా కుదరదు.

కొన్ని కొన్ని పనులు మనం చేయం. వాటిని డబ్బిచ్చిగానీ, మొహమాటపెట్టిగానీ చేయించుకొంటారు. ముఖ్యంగా మనం షాంపే సేవలు. అలాంటప్పుడు make (someone) do (something) రాదు.

అందుకు బదులు- a) ... have something done by someone OR b) ... get something done by someone, అంటారు.

1) Hari has his house white washed regularly once in two years. (హరి తన ఇంటికి క్రమం తప్పకుండా వెల్లవేయిస్తాడు- రెండేళ్లకోసారి)

గమనించండి: Hari has ... whitewashed. whitewashed ఇక్కడ past participle.

2) Tarun: How about lending me your bike for a day? (నీ bike నాకోజుకొస్తావా?)

Varun: Take it, but have it filled. (తీసుకో, కానీ petrol పోయిండు.)

have + it + filled (past participle)

1) The doctor had the patient's ECG taken. Doctor రోగి ECG తీయించాడు.

(had బదులు got వాడవచ్చు) structure: had/ got + the patient's ECG + taken (past participle)

2) She had/ got her daughter's birth chart prepared = ఆమె తన కూతురి జాతక చక్రం వేయించింది.

Birth chart = జాతక చక్రం - పుట్టుక సమయంలో గ్రహం, నక్షత్రాల స్థానాలను తెలిపే గణిత పట్టిక.

3) The minister used his influence and got the prime price of land sold to his son-in-law. తన పలుకుబడితో మంత్రి చాలా విలువైన భూమిని తన అల్లుడికి అమ్మించాడు.

ఇదీ have/ got + something + past participle వాడకం.

ఇంకా చూడండి. a) సరైన manager సకాలానికి పని పూర్తి చేయిస్తాడు

A good/ an efficient manager gets the work done on time.

ఇక్కడ gets బదులు has కూడా వాడతారు.

PRACTISE THE FOLLOWING ALOUD IN ENGLISH

- Vennela:** Fridge ఏదో చెడిపోయిందన్నావు. repair చేయించావా?
- Purnima:** ఆ- చేయించాను. పోయిన శనివారం. మళ్ళీ ఇప్పుడు సరిగా పనిచేయటం లేదు.
- Vennela:** నాకు తెలిసిన mechanic ఉన్నాడు. అతడితో చేయిద్దాం ఈసారి.
- Purnima:** మా ఆయన అన్నారు, exchange offer ఏదో ఉందని. కొత్త fridge తో మార్పించుకుందామనుకుంటున్నారు.
- Vennela:** అయితే, కానీ.
- Purnima:** మళ్ళీ అదే brand fridge వస్తుంది కదా. అది నాకిష్టంలేదు.
- Vennela:** అయితే ఏం చేయబోతున్నావు?
- Purnima:** ఇది మా mechanic తో అమ్మించి కొత్తది వేరే కొందామనుకుంటున్నాను.
- Vennela:** అదే మెరుగు.

ANSWER

- Vennela:** You were saying your fridge was out of order. Did you get/ have it repaired?
- Purnima:** I had it repaired last saturday but it has gone out of order again.
- Vennela:** I know a good mechanic. This time you get/ have it repaired by him.
- Purnima:** My husband has told me of an exchange offer. I want to have this one exchanged for a new one.
- Vennela:** Go ahead then.
- Purnima:** But we get the same brand again. I don't like it.
- Vennela:** So what are you going to do?
- Purnima:** I want to have/ get it sold by our mechanic and buy a new one.
- Vennela:** That's better.

Bhaskar: Why are you smiling?
(ఎందుకు నవ్వుతున్నావు?)

Himakar: We had our uncle here yesterday. All the time he was here he had us in stitches of laughter. He has many jokes.

(నిన్న మామయ్య వచ్చాడు. ఉన్నంతసేపూ కడుపుబ్బ నవ్విస్తూనే ఉన్నాడు. ఆయన చాలా జోక్స్ వేస్తాడు)

stitches of laughter = అప్పకోలేని నవ్వు.

Bhaskar: But why are you laughing now?
(అయితే ఇప్పుడెందుకు నవ్వుతున్నావు?)

Himakar: I remembered one of his jokes and that forced me to laugh.

(ఆయన జోక్స్ లో ఒకటి గుర్తుకొచ్చింది. అది నాకు నవ్వు తెప్పించింది)

Bhaskar: We wish to have around people making enjoy fun, don't we?

(సరదా కలిగించే మనుషులు మన పక్కన ఉండాలని కోరుకుంటాం కదా?)

Himakar: We do, certainly.
(అవును, కచ్చితంగా)

Bhaskar: He was here yesterday, wasn't he?
(నిన్న కదా ఆయనిక్కడుంది?)

Himakar: He was on his way to Ooty. He would have me accompany him, but dad didn't like to have me wasting my time when the exams are so close.

(ఆయన ఊటీ వెళ్తున్నాడు. నేనూ తనతో వెళ్లాలని ఆయన కోరిక. కానీ మా నాన్న నా పరీక్షలు దగ్గర పడుతుండటంతో, నేను time waste చేయడానికి ఆయన ఒప్పుకోలేదు)

Bhaskar: My dad's the opposite. He would have me going around places, exams or no exams. Not that he would have me neglecting my studies, but he leaves it to me.

(మా నాన్న దీనికి వ్యతిరేకం. నేనూళ్లు తిరగడం ఆయనకిష్టమే, పరీక్షలున్నా, లేకున్నా. అయితే నేను చదువు ఉపేక్షిస్తే ఆయన ఊరుకుంటాడని కాదు, కానీ నాకే వదిలేస్తారు)

Himakar: You're lucky there. My mom doesn't have me leave my books either.
(ఆ విషయంలో నువ్వదృష్టవంతుడివి. మా అమ్మ కూడా నన్ను పుస్తకాలొదలనివ్వదు.)

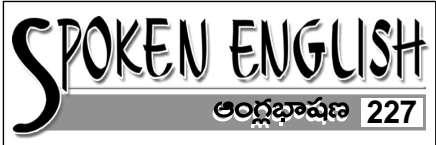
Bhaskar: But my trouble is of a different kind. My dad has me doing all kinds of jobs at home. That's the only problem.

(అయితే నా బాధ వేరేరకం. మా నాన్న నాతో అన్నిరకాల పనులు చేయిస్తాడు. అదొక్కటే సమస్య.)

Himakar: Even there my dad's different. He will not have me doing any job. He does all jobs by himself. OK. I must be going. Bye.

(అక్కడ కూడా మా నాన్న తేడానే. అన్ని పనులూ ఆయనే చేసుకుంటాడు. సరే. నే వెళ్ళాలి. Bye)

☆ ☆ ☆ ☆
పై conversation లో have ఉపయోగం చూడండి. Have కు ఉన్న చాలా ఉపయోగాల్లో ఇదొకటి. ఇది Spoken English లో సర్వసాధారణం. ఈ రకమైన ఉపయోగానికి చాలా ప్రాముఖ్యముంది. మీ conversation లో practice చేయండి.

don't / doesn't / can't / won't have someone doing something = ఎవరైనా ఏదయినా పని చేయనివ్వకపోవడం.

a) She doesn't have her husband talking badly about her parents =

ఆమె తన తల్లిదండ్రులను గురించి తన భర్తను చెడుగా మాట్లాడనివ్వడం.

b) Sita: Dad, I want to do combined study with savithri at her home.

(నేను సావిత్రితో కలిసి చదువుకోవటానికి, తన ఇంటికి వెళ్లాలనుకుంటున్నాను.)

b) don't / doesn't / can't / won't / couldn't / wouldn't have someone do something (ఒకరిని ఒక పనిచేయనివ్వకపోవటం). Conversation లో చాలా తరచుగా వినిపిస్తుంది. కాబట్టి మీరు కూడా practice చేయండి.

Now look at the following sentences from the conversation above:

- 1) ... he had us laughing with his jokes = మమ్మల్ని ఆయన jokes తో నవ్వింపేశాడు.
- 2) We wish to have around people making us enjoy fun =

He will not have me doing any job

Have/ has (someone) do (ing) something - ఇదీ మనం తెలుసుకోబోతున్న have ఉపయోగం. ఇలా వాడినప్పుడు have అర్థం ఒకరిచే ఒక పని చేయించుకోవటం - నచ్చజెప్పి, ఆజ్ఞగానో.

a) Hari's wife has him do/ doing all the work at home = హరి భార్య అతడితో అన్ని పనులూ చేయించుకుంటుంది.

b) The teacher had the boys decorate the school for the school anniversary = స్కూల్ వార్షికోత్సవానికి పిల్లలచే స్కూల్ ను అలంకరించేట్లు చేశాడు.

c) The husband had the wife wash / washing and iron / ironing all his clothes = ఆ భర్త భార్యచే అతడి బట్టలు ఉతికించి ఇస్త్రీ చేయించుకున్నాడు.

పై sentences అన్నింటిలో have someone do / doing something అంటే అర్థం - ఒకరి చేత ఒక పని చేయించుకోవటం - బతిమాలో, బెదిరించో, ఆజ్ఞాపించో. ఇది కూడా చూడండి.

d) She had me doing all kinds of jobs for her = నాచేత ఆమె అన్ని పనులూ చేయించుకుంది. దీనికి వ్యతిరేకంగా మనం ఎవరన్నా ఏదైనా చేయనివ్వకపోతే అప్పుడు-

Rao: At this hour of the night? No. I can't have you going out alone.

ఇంతరాత్రప్పుడా? నేను నిన్ను ఈ సమయంలో ఒంటరిగా వెళ్లనివ్వను.

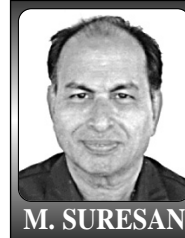
c) Parents can't have their children wasting time = తల్లిదండ్రులు తమ పిల్లల్ని సమయం వృథా చేయనివ్వరు.

d) **Kumar:** Mom, can I have one more cup of coffee?
(నేనింకో కప్పు కాఫీ తాగనా?)

Kusuma: Not any more, son. I won't have you spoiling your health.
(ఇంకేం లేదు. నిన్ను ఆరోగ్యం పాడు చేసుకోనివ్వను.)

e) The teacher won't have her pupils playing in the rain = టీచర్ విద్యార్థులను వర్షంలో ఆడుకోనివ్వదు.

ఇలా a) have someone do something (ఒకరిచేత ఒక పనిచేయించటం);

M. SURESAN

సరదా కలిగించి నవ్వింపేశాళ్లు మన పక్కన ఉండాలని కోరుకుంటాం.

3) He would have me accompany him to Ooty =

ఆయనతో నన్ను ఊటీకి తీసుకెళ్లాలని ఆయన కోరిక.

4) ... dad didn't like to have me wasting my time = నాన్నకు నా చేత time waste చేయించటం ఇష్టం లేదు.

5) ... He would have me going around place నన్ను ఊళ్లు తిప్పాలంటే ఆయనకు ఇష్టం.

6) Not that he would have me neglecting my studies =

నన్ను చదువు ఉపేక్షించేలా చేయాలని కాదు.

7) My mom doesn't have me leave my books మా అమ్మ నన్ను పుస్తకాలు వదలనివ్వదు.

8) My dad has me doing all work at home = మా నాన్న నాచేత అన్ని పనులూ చేయిస్తాడు.

9) He will not have me doing any job = ఆయన నాచేత ఏ పని చేయించనివ్వడు.

ప్రశ్న: i) Sentence లో would have + P.P. వాడితే దాని అర్థం ఏమిటి? ఉదాహరణ ఇవ్వండి.

ii) 'Having rested, we continued our Journey'. పై sentence perfect participle కు ఒక ఉదాహరణ. పై sentence ని 'After we had rested we continued our journey' గా రాయొచ్చు కదా! perfect participle ఎప్పుడు ఉపయోగిస్తారు? పై ఉదాహరణకు తెలుగు అర్థం ఏమిటి?

iii) కింది sentences అన్నీ మీరు చెప్పిన 'six forms of verb' ప్రకారం correct గానే ఉన్నాయి. వీటి అర్థాలు, ఇవి ఏ tense లో ఉన్నాయో తెలపండి.

1. They could be going there.
2. They would be going there.
3. They should have been going.
4. They would have been going.
5. They can have done it.
6. They may have done it.

- ఎన్. జానన్, ఒంగోలు

జవాబు: i) would have + pp అర్థం = గతంలో ఒక పని జరిగిందేదీ కాని జరగలేదు అని.

a) Hari would have attended the meeting = హరి meeting కు వెళ్లండేవాడే కాని వెళ్లలేదు.

b) The police would have caught the thief (if they had seen him) = పోలీసులు దొంగను పట్టుకోనుండేవాళ్లు. (వాళ్ళతన్ని చూసుంటే) - చూడలేదు, పట్టుకోలేదు.

ii) Having rested, we continued our journey- దీనర్థం- విశ్రాంతి తీసుకోవటంతో (అందువల్ల) మేం ప్రయాణం కొనసాగించాం - అని. విశ్రాంతి తీసుకున్న తర్వాత ప్రయాణం కొనసాగించాం అనటానికి, After having rested, we ... journey అంటేనే After we had rested, we continued our journey అనే అర్థం వస్తుంది. Having + pp కి, అందుచేత, అందువల్ల అనే అర్థం వస్తుంది.

a) Having seen it I believe it = అది నేను చూసినందువల్ల (చూడటంతో) నమ్ముతున్నాను.

b) Having started it, he didn't like to stop it = ప్రారంభించింతర్వాత (అందువల్ల), అతనిది ఆపటానికిష్టపడలేదు.

iii) 1) They could be going there = వాళ్ళక్కడికి ఇప్పుడు వెళ్తాం వచ్చు ప్రస్తుతం సాధ్యమయ్యే విషయం (possibility in the present) ను తెలుపుతుంది. Present tense.

Even as we are planning to do it, they could be doing it = మనం అదిప్పుడు చేద్దాం అని అనుకుంటున్నప్పుడే వాళ్ళది చేసేస్తాంవచ్చు

2) They would be going there = వాళ్ళక్కడికి వెళ్లాలనుకుంటున్నారు (would be going = wish to be going) - Present tense - కాని ఇది అన్ని సందర్భాల్లో సరికాకపోవచ్చు.

3) They should have been going = వాళ్లు వెళ్తాండాల్సిందిప్పుడు, కాని వెళ్లకుండా ఉన్నారు. సందర్భాన్నిబట్టి tense.

4) They would have been going = గతంలో వెళ్తాండేవాళ్లే కాని వెళ్లలేదు - Past tense.

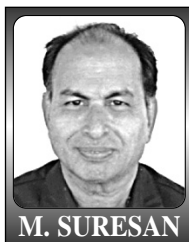
5) They can have done it - వాళ్లు చేయగలిగినవాళ్లే - చేసుండొచ్చు/లేదు- దీని use కాస్త అస్పష్టం. Tense - Present tense.

6) They may have done it - చేసుండొచ్చు చేయకపోయిందొచ్చు కూడా - సందేహం. Tense - Present tense.

Ranjan: Dhanraj, why did you get your shirts stitched? You could have bought ready - to - wear ones.
(ఎందుకు నీ shirts కుట్టించావు? ready made shirts కొనుక్కోనుండా? చున్నా)
ready - to - wear కొత్తమాట ready made కు
Dhanraj: Ready - to - wear ones don't suit our specifications. You've to buy them and get them altered again. I don't have the patience. Even if we get the shop man to alter it, it doesn't suit us exactly.
(Ready made బట్టలు నా కొలతలకు సరిపోవు. అది కొంటే మళ్ళీ మనం దాన్ని shop వాడితో మార్పించుకోవాల్సి ఉంటుంది. అంత ఓపిక నాకు లేదు. Shop వాడిచేత మార్పించినా అదంత పూర్తిగా suit అవదు)
specifications = కావలసిన వివరాల ప్రకారం

Ranjan: That's an idea. In case he isn't able to help us let's get some other classmate to get interested in it.
(బాగానే ఉంది idea. ఒకవేళ అతను చేయలేకపోతే ఇంకెవరన్నా classmate ను ఆసక్తి పొందేట్లు చేద్దాం)
Dhanraj: Let's get some high school students to collect samples.
(samples సేకరించటానికి కొంతమంది high school విద్యార్థులను పెట్టుకుందాం)
Ranjan: My uncle is a teacher in a high school nearby. I will get him to give us a list of ten students.
(మా మామయ్య దగ్గరఉన్న high school లో teacher. ఆయన దగ్గరనుంచి ఓ పది మంది జాబితా తీసుకుందాం)

Dhanraj: Time we got busy working on the project.
(Project పని ఎప్పుడో ప్రారంభించుండా భిండుంది)

M. SURESAN

అలా చేయించుకోవటం అనే భావంతో have వాడగలిగిన చోటల్లా get వాడవచ్చు. మనం కిందటి lesson లో have కు ఉన్న ఇంకో వాడకం కూడా చూశాం, ఈ ఉదాహరణల్లా...
1. She has even her elders doing all kinds of jobs for her = పెద్దవాళ్ళ చేత కూడా ఆమె అన్ని రకాల పనులు చేయించుకుంటుంది.
2. The teacher had her pupils know that they cannot go until they finish the work = చని పూర్తయ్యేవరకు వెళ్ళటానికి వీలేదని పిల్లలకు అర్థం అయ్యేట్లు చేసింది teacher.
ఇలాంటిచోట్ల కూడా have కు బదులు get వాడవచ్చు. అయితే get వాడినప్పుడు sentence structure కొద్దిగా మారుతుంది.

- a) If you want to sell the car, it is easy to get some one/ have someone to buy it.
If you want to sell the car, it is easy to have some one buying it.
ఇలా వాడవచ్చు get ను, have ను వాడే సందర్భాల్లో.
Now look at the following sentences from the dialogue at the beginning of the lesson.
1) You have to get them altered again (= You have to have them altered again)
Sentence structure:
have/ get (something) + done (past participle + by ... (అవసరం ఉంటే))
2) Even if we get the shopman to alter it, it doesn't suit us exactly = shop అతని చేత మార్పు చేయించుకున్నా కూడా, మనకు సరిగ్గా సరిపోవు.
3) Sometimes even our tailor can get our clothes spoilt = మన tailor కూడా సరిగా కుట్టలేకపోవచ్చు.
(ఇక్కడ get బదులు have వాడవచ్చు)
4) We can get Neeraj to help us in the assignment = ఈ విషయంలో Neeraj చే సాయం చేయించుకుందాం.
(ఇక్కడ get బదులు have వాడి చూడండి)
5) We can get some other classmate to get interested in it = ఇంకే classmate నయినా ఆసక్తి తీసుకునేట్లు చేద్దాం.
6) Let us get some high school students to collect samples = వాళ్ళచేత samples collect చేయిద్దాం.
7) I will get him to give us a list of ten students = ఆయన మనకో పదిమంది విద్యార్థుల జాబితా ఇచ్చేట్లు చేద్దాం.
ఈ sentences అన్నింటిలో, get బదులు have వాడవచ్చు అలా practice చేయండి.

SPOKEN ENGLISH
అంగ్లభాషణ 228

She got her dresses ironed

Ranjan: Sometimes even our personal tailor can get the clothes spoilt.
(ఆ... కొన్నిసార్లు మన tailor కూడా సరిగా కుట్టకుండా పాడుచేయచ్చు)
Dhanraj: You can get your tailor to restitch them again.
(మన tailor చేత మళ్ళీ కుట్టించుకోవచ్చు)
Ranjan: That's OK. But my preference is always for ready made ones.
(నాకు మాత్రం ready made అంటేనే ఇష్టం.)
Dhanraj: OK. By the way, we have an assignment to submit next week. I think we can get Neeraj to help us in the assignment. He is good at these things.
(అది సరే కానీ మనిద్దరం వచ్చేవారం assignment పూర్తిచేయాలి కదా. దీనిలో సహాయం చేయటానికి నీరజ్ ను పిలుద్దామనుకుంటున్నా. అతనికిటువంటి విషయాలు బాగా తెలుసు.)

Ranjan: We shall start preparing the questionnaire this evening.
(ఈ సాయంత్రమే మనం ప్రశ్నావళి పూర్తి చేద్దాం.)
Questionnaire = క్వెస్టనరీ = సమాచార సేకరణకు తయారుచేసే ప్రశ్నల జాబితా
Dhanraj: OK. Let's meet at 4 in the evening.
Ranjan: Bye.
☆ ☆ ☆ ☆
ఒకరిచేత ఓ పని చేయించుకోవటానికి make, have ఎలా వాడతామో కిందటి lessons లో చూశాం కదా. అలాగే అదే భావం రావటానికి, get కూడా వాడవచ్చు.
1) He had his bike repaired = అతను bike repair చేయించుకున్నాడు = He got his bike repaired.
2) She had her dresses ironed = ఆమె తన బట్టలు ఇస్త్రీ చేయించుకుంది = She got her dresses ironed.
3) She had herself treated by Dr.Vaid = Dr.Vaid చేత ఆమె వైద్యం చేయించుకుంది = She got herself treated by Dr.Vaid.

She has even her elders doing all kinds of jobs. She gets even her elders to do all kinds of jobs for her.
గమనించండి:
... has even her elders doing = gets even her elders to do all kinds of ...
Sentence లో కూడా had కు బదులు got వాడవచ్చు. కాని ఇలాంటి సందర్భాల్లో have వాడకం ఎక్కువ.
She had her pupils know ... = She got her pupils to know.
ఇప్పుడిది చూడండి:
My building is vacant. I want to get some bank to take it on long lease = నా భవనం ఖాళీగా ఉంది. దీర్ఘకాలిక అద్దెకు ఏదైనా bank తీసుకునేట్లు చేయాలని ఉంది.
ఇక్కడ get కు బదులు have వాడవచ్చు
I want to have some bank take it on long lease.
So, మనం అర్థం చేసుకోవాల్సింది:
Have someone to do something = Get some one to do something = ఒకరిచేత ఒక పనిచేయించటం.

EXERCISE
Pran: చివరకు ఎవరిచేత ఆ మామిడిపండ్లు డిల్లీకి pack చేయించావు?
Kiran: ఆ wholesale కొట్లోనే ఓ కుర్రాడిచేత. వాడి చేతనే packing material- గంప, గడ్డి, పురి కొన, గోనెముక్క తెప్పించుకున్నాను.
(గంప = basket, గడ్డి = straw, పురికొన = country twine, గోనెముక్క = gunny piece)
Pran: ఎప్పుడు book చేయించావు మీ అన్నయ్యకు?
Kiran: నిన్న. ఆయన ఇల్లు ఈ parcel office కు చాలా దూరం. ఎవరినైనా పంపి తెప్పించుకోమన్నా.
Pran: అయితే నీ సమస్య తీరిందన్నమాట.
Kiran: ఔను.

ANSWER
Pran: Finally who did you get to pack the mangoes to Delhi?
Kiran: I got one of the boys in the wholesale shop to pack it; I got him to get too, the packing material, the basket, the straw, the country twine, and the piece of gunny.
Pran: When did you get it booked?
Kiran: Yesterday. His home is a long way off from the parcel office. I asked him to get someone to get it for him.
Pran: So your problem is solved.
Kiran: Yes.

ప్రశ్న:
To be ఎలా వాడతారు? As, like లా (వలె, మాదిరిగా) అర్థం వస్తుందా? To be అంటే అర్థం ఏమిటి? To be ఉపయోగాన్ని ఉదాహరణలతో వివరించగలరు.
That man appears to be a thief.
That man appears like a thief.
ఈ రెండు వాక్యాల్లో to be, like ల అర్థం ఏమిటి?
It is said that he is honest.
He is said to be honest.
It is said that he was honest.
He is said to have been honest.
She is reputed to be a good teacher.
That liar deserves to be thrashed.
I should like to be a doctor.
He dares to do what he thinks to be right.
How is its saltiness to be restored.
- ఎన్.గజేష్, విజయనగరం.

జవాబు:
To be అనేది infinitive మూల రూపం. To be వాడకం వాక్యం సందర్భాన్నిబట్టి ఉంటుంది. 'గా' అనే అర్థం వస్తుంది. He appears to be a thief= అతని దొంగగా కనిపిస్తున్నాడు. He appears like a thief అనే sentence correct కాదు. appear లోనే 'లా' (వలె) అన్న అర్థం ఉంది కాబట్టి, He appears like a thief కన్నా, He appears to be a thief correct. అయితే, సందర్భాన్నిబట్టి, It appears like that అని అంటుంటాం (అదలా కనిపిస్తోంది అన్న అర్థంతో).
To be అంటే ఉండటం. Like అంటే వలె/ లాగా. కాబట్టి ఇలాంటి వాక్యాల్లో To be కి like కు సంబంధం లేదు. ఒకటికావు. To be అంటే ఉండటం అనిగానీ, 'గా' అనిగానీ అర్థం.
ఒక్కోసారి 'to be' బదులు 'as' రావచ్చు. 'గా' అనే అర్థంతో. మీరుదవారించిన sentences అన్నింటిలో to be కి అదే అర్థం వస్తుంది. (ఈ sentences లో it is said ... కు అర్థం- మామూలు తెలుగులో అంటారు/ అంటున్నారని. eg: It is said that he is honest = అతను నిజాయతీపరుడని అంటారు. ఇలాంటిచోట్ల It is said, people say కి passive voice).

ఇది గమనించండి.
It is said that he is honest = He is said to be honest (is = to be)
It is said that he was honest = He is said to have been honest (was = to have been - గతం - నిజాయతీ కలవాడుగా ఉండేవాడని అంటారు.)
She is reputed to be a good teacher = మంచి teacher గా పేరుంది. (ఇప్పుడు)
That liar deserves to be thrashed = ... to be thrashed - passive (infinitive) = ఆ అబద్ధాలకోరు (కర్రతో) కొట్టబడాల్సిందే. మామూలు తెలుగులో ఆ అబద్ధాలకోరుకు దెబ్బలు పడాల్సిందే. (deserve - అర్హతగల - గౌరవానికైనా/ ఇక్కడైనా)
I should like to be a doctor = నేను doctor గా ఉండటానికిష్టపడతాను.
What he thinks to be right = అతను సరి అనుకున్నదిగా ఏమందో (మామూలు తెలుగు = అతను సరైనది అనుకున్నది) to be one of the best = శ్రేష్టమైన వాటిలో ఒకటిగా/ ఒకడుగా
to be restored = పునరుద్ధరించబడటం (passive)

Sharat: Srinath has got a sleek new bike. Have you seen it?
(శ్రీనాథ్ మంచి కొత్త bike తెచ్చుకున్నాడు. నువ్వు చూశావా?)

(sleek= నున్నగా మెరుస్తున్న. ముఖ్యంగా cars కూ, bikes కూ, మనుషుల జాతుకూ- నున్నగా నిగ నిగలాడుతు మెరుస్తూ ఉంటే- వాడతారు)

Prabhat: Hasn't he got one already? (Do) You mean he has got two bikes now?

(వాడికి ఇప్పటికే ఒకటుంది కదా? అంటే నువ్వనటం వాడికి రెండు bikes ఉన్నాయనా?)

Sharat: Use your brains, Prabhat. He had sold off the old one, and bought this one a few days ago.

(కాస్త ఆలోచించు. పాతదాన్ని అమ్మేసి, దీన్ని కొన్నిరోజుల కిందట కొన్నాడు)

Prabhat: You have got a bike and he has got a bike. Unfortunately I haven't got one.

(నీకూ bike ఉంది. వాడికీ bike ఉంది. దురదృష్టవశాత్తు, bike లేనిది నాకే.)

Sharat: Your dad has got enough money to buy you one. In fact, your dad and you have more money and more property than I or Srinath.

(నీకు bike కొనగలిగినంత డబ్బుంది మీ నాన్నకు. అసలు నాకంటే, శ్రీనాథ్ కంటే కూడా నీకూ, మీ నాన్నకూ ఎక్కువ డబ్బుంది.)

Prabhat: It's not the question of who has got more money than who. It's a question of how one spends it.

(ఇక్కడ ప్రశ్న ఎవరికంటే ఎవరికి డబ్బెక్కువ ఉందని కాదు. ఎలా ఖర్చు పెడతారనేదే ప్రశ్న.)

Sharat: I just want to know. Why doesn't your dad buy you a bike?

(అసలు మీ నాన్న నీకు bike ఎందుకు కొనడో తెలుసుకోవాలనుంది.)

Prabhat: Just for fear of accidents. He is convinced that a bike is not a safe thing on the road.

(Accidents భయంవల్ల. Bike అనేది road మీద అంత క్షేమకరం కాదని ఆయన నమ్మకం.)

He is convinced= ఆయన గట్టిగా నమ్ముతాడు.

Sharat: So how does he want you to go about?

(మరి నువ్వెలా తిరగాలనుకుంటున్నాడాయన?)

Prabhat: He has got the opinion that the city bus is the safest means of transport.

(City bus అన్నిట్లో ఉత్తమమైందని ఆయన అభిప్రాయం.)

Sharat: We have got bikes. Are we any the less safe than you?

(మాకు bikes ఉన్నాయి. క్షేమం విషయంలో మేమేమన్న నీకన్నా తక్కువగా ఉన్నామా?)

Prabhat: Well, that's the opinion he has got. He doesn't want to have moments of anxiety when I am out on the bike.

(సరే అది ఆయనకున్న అభిప్రాయం. నేను bike మీద బయటతిరిగేటప్పుడు ఆందోళన పడకుండా ఉండాలనేది ఆయన కోరిక.)

Anxiety= ఆందోళన

Sharat: Have a car, then. That is safer than a bike.

(అయితే car కొనుక్కో. అది bike కన్నా క్షేమకరం కదా.)

Prabhat: That's exactly what he is going to do; it is not for my only use, though.

(అదే ఆయన అనుకునేది కూడా. అయితే పూర్తిగా నా ఉపయోగానికి మాత్రమే కాదనుకో)

Sharat: How soon is it going to be?

(ఎంత త్వరలో car నీకొస్తుంది?)

Prabhat: Quite soon.

(త్వరలోనే)

ఇంతవరకూ మనం, కలిగి ఉండటం అనే అర్థంతో 'have' ఉపయోగం చూశాం కదా? Have కు ఉండే అర్థాలన్నింటితో 'have got' వాడవచ్చు ముఖ్యంగా British spoken English లో have got వాడుక చాలా ఎక్కువ. గమనించాల్సిందిమీటంటే, have కూ, have got కూ అర్థంలో, ఉపయోగంలో తేడా లేకపోవడం.

3. Your dad has got enough money to buy you one = In fact, you and your dad have got more money than I or Srinath (has got)- ఇక్కడ have got/ has got ఉన్నచోటల్లా have/ has వాడవచ్చు

4. ... who has got more money than who? = who has more money than who?

5. He has got the opinion = He has the opinion.

6. We have got bikes = We have bikes ఇదాక చెప్పినట్లు, British English లో ఎక్కువ వాడతారు. have got/ has got/ had got, etc. వీటిని not తో వాడినప్పుడు మరికొంత choice వస్తుంది.

a) వాడికి తగినంత డబ్బులేదు = He hasn't (has not) enough money =

Not తో ముఖ్యంగా question లో Don't have/ doesn't have/ Didn't have ... వాడుక ఎక్కువ, Haven't you?/ Hasn't he/ she?/ Hadn't ...? కన్నా. Don't ... have?/ Doesn't ... have?/ Didn't ... have ..? అనేది ఎక్కువగా American English లో వినిపిస్తుంది.

Amar: I have got to attend to some work at home. Let me go.

(ఇంటి దగ్గర పనాకటి చేయాలి నేను. నన్ను వెళ్లనీ.)

Kumar: What have you got to do now?

(నీవిప్పుడేం చేయాలి?)

Amar: I have got to get the carpenter to repair our dining table and fix one of the window glasses.

(మా dining table repair చేయడానికి, కిటికీ glass బిగించడానికి వడ్రంగిని తెచ్చుకోవాలి)

Haven't you those books?

a) I have those books (with me)=

నా దగ్గర ఆ పుస్తకాలున్నాయి=

I have got those books.

b) Have you any money that you can lend me? =

నాకు అప్పివ్వటానికి నీ దగ్గర డబ్బేమన్నా ఉందా? = Have you got any money that you can lend me?

c) Don't you have the manners to respect elders? =

పెద్దలను గౌరవించే సత్ప్రవర్తనైనా నీకు లేదా? = Haven't you/ Haven't you got the manners to respect elders?

చూశారు కదా- have వాడినచోటల్లా have got వాడవచ్చు

d) He hasn't enough money to buy a car=

కారు కొనేందుకు చాలినంత డబ్బు అతని దగ్గర లేదు He has not got enough money to buy a car.

e) Hasn't he better clothes than those? =

వాటికన్నా మంచి బట్టలు లేవా అతనికి? = Hasn't he got better clothes than those?

Have got/ has got/ had got, etc., have/ has/ had కు బదులుగా వాడవచ్చు

Now look at the following sentences from the conversation at the beginning of the lesson:

వాటన్నింటిలో, have got/ has got బదులు have/ has వాడొచ్చు

1. Hasn't he got one already? (Do) you mean he has got two bikes now? = Hasn't he (Doesn't he have) one already? (Do) you mean that he has two bikes now? = ఒకటుంది కదా ఇప్పటికే అతనికి అంటే నీ అర్థం, అతను రెండు bikes వాడుతున్నాడనా?

2. You have got a bike and he has got a bike. Unfortunately I haven't got one = You have a bike and he has a bike. Unfortunately I haven't one.

He doesn't have enough money = He hasn't got enough money

b) నీ దగ్గర ఆ పుస్తకాలు లేవా? = Haven't you those books? =

Don't you have those books? =

Haven't you got those books?

c) Hasn't he a brother? =

అతడికి తోబుట్టువు లేదా? =

Doesn't he have a brother? =

Hasn't he got a brother?

అయితే modern, present day English లో Don't have/ Doesn't have form ఎక్కువ వినిపిస్తుంది. అయితే Have you?/ has he? form కాస్త brief గా, simple గా ఉంటుంది.

a) Don't you have any work now? =

నీకిప్పుడేం పనిలేదా? =

Haven't you any work now?/

Haven't you got any work now?

b) Doesn't he have a car? =

అతడికి car లేదా? =

Hasn't he a car?/

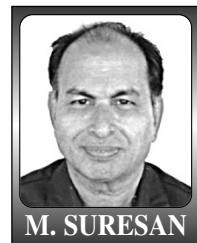
Hasn't he got a car now?

Not తో కూడిన questions లో Don't ... have/ doesn't ... have, didn't ... have అనే expressions ఎక్కువగా వినిపిస్తాయి, ముఖ్యంగా spoken form లో. అతనికి గతంలో కారు లేదా? అనే ప్రశ్నకు, English లో Hadn't he a car? అనే ప్రశ్న కన్నా, Didn't he have a car అనేది ఎక్కువ వాడుకలో ఉంది. Hadn't he a car? చాలా అరుదు.

కాబట్టి మనం అర్థం చేసుకున్న విషయం:

కలిగి ఉండటం అనే అర్థంతో-

1) Have = have got; has = has got; had = had got, etc.

M. SURESAN

Kumar: I have got to go home too.

(నేనూ ఇంటికెళ్లాలి)

Amar: My dad has got to invite my recently married sister and brother-in-law to the Deepavali festival. That's why he is getting the house done up.

(దీపావళికి ఈ మధ్యనే పెళ్లైన మా sister ను, బావనూ ఆహ్వానించాలి మా నాన్న అందుకనే ఇళ్లంతా సిద్ధం చేస్తున్నాడు)

Kumar: You were telling me your brother-in-law had got to attend some training programme and wouldn't be able to make it to the Deepavali.

(నువ్వంటున్నావు గదా, మీ బావగారేదో training programme కు వెళ్లాలనీ, దీపావళికి రాలేరని?)

Amar: But he is coming. The training programme has been cancelled.

(ఆయనొస్తున్నాడు. Training programme cancel అయింది)

మనకు తెలుసు: Have to/ has to + 1st Regular doing word (Have to do, has to do, has to work, etc) అంటే ఓ ఆజ్ఞకు లోబడో, అవసరానికో, విధిగానో మనం చేయాల్సిన విషయాలు చెప్తాయని.

a) I have to go now =

నేనిప్పుడు వెళ్లాలి.

b) He has to pay Rs.5000/- =

అతను 5000 రూపాయలు చెల్లించాలి.

c) She had to join duty that day itself =

ఆరోజే ఆమె duty లో చేరాల్సి వచ్చింది.

ఇలాంటిచోట్ల కూడా, అంటే have to + 1st Regular doing word/ has to + 1st Regular doing word/ had to + 1st Regular doing word వాడే చోట్లలో కూడా, Have got/ has got/ had got + 1 Regular doing word వాడవచ్చు. పై సంభాషణలో have got/ has got అలాగే వాడం చూడండి.

Exercise: పై సంభాషణలో have got/ has got కు బదులు, have/ has వాడి practice చేయండి.

Ramnath: Have you got to go now? I was hopeful You'd stay for at least a day more?
(నువ్వు వెళ్ళాల్సిందేనా? ఇంకో రోజైనా ఉంటావని అనుకున్నా)

Premnath: I'm sorry I've got to go. Too many things to attend to, at home.

(సారీ. నేవెళ్ళాలి తప్పదు. ఇంట్లో చూసుకోవాల్సిన పనులు చాలానే ఉన్నాయి) ఇది గమనించండి.

a) attend = హాజరవడం
- class, function, meeting లాంటివి.

He attended class yesterday

b) attend to: ఓ పని/ బాధ్యత చూసుకోవటం.

Dad is busy attending to the repairs of the house =

(ఇంటి రిపేరు పనులతో నాన్న తీరికలేకుండా ఉన్నాడు.)

She is attending to the arrangements for the meeting =

week.
(అక్కర్లేదు. ఈ వారంతానికి అక్కడి నుంచి వచ్చేయవచ్చు)

Premnath: Has she got to take anything like a test at the end of the fortnight long training?

(ఆమె ఈ వక్షం/ 15 రోజుల శిక్షణ తర్వాత పరీక్షలాంటిదేమన్నా రాయాలా?)

Ramnath: No, she doesn't have to.
(అక్కర్లేదు)

Premnath: Had she to attend the same kind of training programme last year .
(కిందటి ఏడాది కూడా తను ఇలాంటి శిక్షణకు వెళ్ళిందా?)

Ramnath: No, she didn't have to, as she hadn't had two years of service by then.

Premnath: When has she got to attend the same kind of programme next?
(మళ్ళీ ఇలాంటి ప్రోగ్రామ్ కు ఎప్పుడు వెళ్ళాలి)

Ramnath: She needn't for another two years.
(ఇంకో రెండేళ్ళపాటు అవసరం లేదు)

Premnath: Has she to pay for her travel and other expenses?

చూడండి.

He will have a lot of money soon.

(త్వరలో అతడికి చాలా డబ్బు వస్తుంది/ అతడి దగ్గర చాలా డబ్బు ఉంటుంది.)

ఇక్కడ will have కు బదులు will have got వాడితే త్వరలో అతడు చాలా డబ్బు పొంది ఉంటాడు అనే విపరీతార్థం వస్తుంది కదా. అందుకని future ను ప్రస్తావించటంపై, have కు బదులు have got రాదు. (British usageలో కూడా)

b) have to/ has to/ had to + 1st Regular Doing Word (have to go, has to stay, had to work)

- ఇవి ఒకరి ఆజ్ఞానుసారమో, అవసరానికో, విధిగానో మనం చేయాల్సిన విషయాలను తెలుపుతాయి.

ఇలాంటి చోట్ల కూడా have to/ has to/ had to + 1st regular doing word కు బదులుగా, అదే అర్థంలో have got to/ has got to/ had got to

(విద్యార్థులు పరీక్షలు రాయాల్సిందే)

The students have got to take the exams.

c) Suman had to submit the exercise yesterday

(సుమన్ నిన్న ఎక్సర్ సైజ్ submit చేయాల్సి వచ్చింది)

Suman had got to submit the exercise yesterday. (Had got to + 1st. RDW కాస్త అరుదు.)

ఒక పని చేయాలి అనేందుకు వ్యతిరేకం, ఆ పని చేయనక్కరలేదు. అని కదా? అంటే English లో ఎక్కువగా need not = need n't వస్తుంది. లేదంటే don't have to/ doesn't have to/ didn't have to + 1st. RDW వాడవచ్చు

Look at the following sentences at the beginning of the lesson.

Ramnath: Have you got to start so early?
(= Have you to start so early?)

Premnath: No, I needn't (I need not)

చూశారు కదా! ఇక్కడ have to + 1st RDW (బయల్ పాఠశాలలో) అనేదానికి వ్యతిరేకార్థంతో needn't (need not) వస్తోంది.

b) **Premnath:** Have you got any thing I can carry to your sister?

Ramnath: No, you need not

Have to/ has to/ had to +1st Regular Doing Word కు Opposite need not మాత్రమే కాకుండా, don't have to/ don't need to, doesn't have to/ /doesn't need to, didn't have to/didn't need to + 1st Regular Doing Word కూడా వస్తాయి.

a) I have (got) to do it at once

I need n't/ I don't have to/ I don't need to do it at once.

b) Kusuma has (got) to send it today. Kusuma needn't/ doesn't have to/doesn't need to send it today.

c) Pramila had (got) to go yesterday. Pramila needn't go/didn't have to go/ didn't need to go yesterday.

EXERCISE

Lesson ప్రారంభంలో Conversation లోని have (got) to/ has (got)to/ had (got) to expressions కు అన్ని రకాల Opposites practice చేయండి.

ప్రశ్న: నాకు బస్సు ప్రయాణం వడదు. మాకు నెలకు అరవై యూనిట్లు కరెంట్ కాలతుంది. పై రెండు వాక్యాలను ఇంగ్లీష్ లో ఎలా చెబుతారు? - షేక్ జిలాని, కాకినాడ

జవాబు: Regular Bus journey doesn't agree with me .

We consume about sixty units of current (or) 60 units of current is our monthly consumption.

I haven't got a cell

(మీటింగ్ కు కావాల్సిన ఏర్పాట్లన్నీ ఆమె చూస్తోంది.)
c) attend on = రోగులకు/ అతిథులకు సపర్యలు చేయటం.

When I was ill, my elder sister attend on me =

(నాకు ఆరోగ్యం బాగాలేనప్పుడు మా అక్క సపర్యలు చేసింది)

If you go away now, who will attend on the guests.

(నువ్వెళ్ళిపోతే అతిథులను ఎవరు చూసుకుంటారు?) (అతిథులకు సపర్యలు ఎవరు చేస్తారు?)

Ramnath: Aren't there anyone else to take care of them?

(ఆ పనులు చూసుకునేందుకు ఇంక ఎవరూ లేరా?)

Premnath: If there were, I needn't be bothered at all.

(ఎవరన్నా ఉంటే, ఇంతబాధ పడాల్సిన అవసరం లేదు కదా!)

Ramnath: Have you got to start so early?
(ఇంత పెందలాడే బయల్ పాఠశాలా?)

Premnath: No. I needn't (need not), but I have got to leave at least by the 12 noon train. Have you got anything I can carry to your sister.

(లేదు. కానీ కనీసం మధ్యాహ్నం 12 గంటల ట్రైయిన్ కన్నా వెళ్ళాలి. మీ సిస్టర్ కు నీవు ఏమైనా ఇస్తే తీసుకెళ్తా.)

Ramnath: No, you need not. I called her yesterday and spoke to her.
(అవసరంలేదు. నిన్ననే ఫోన్ చేశా)

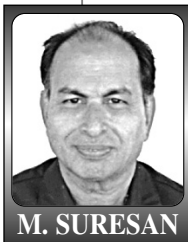
Premnath: Has she got to stay there for long?
(అక్కడ ఆమె చాలారోజులుండాలా?)

Ramnath: No, she hasn't got to. She can leave there at the end of this

(ప్రయాణ, ఇతర ఖర్చులూ ఆమె పెట్టుకోవాలా?)

Ramnath: No, she needn't. The company bears all the expenses. OK. How about having something to eat before you leave?
(అక్కర్లేదు. సంస్థే ఆ వ్యయాన్ని భరిస్తుంది. వెళ్ళేముందు ఏమన్నా తింటావా?)

Premnath: I've got to, because the food on the train doesn't suit me.
(ఏదో ఒకటి తినాలి. రైల్వే ఆహారం నాకు పడదు.)

M. SURESAN

Premnath: I've got to, because the food on the train doesn't suit me.

(ఏదో ఒకటి తినాలి. రైల్వే ఆహారం నాకు పడదు.)

* * *
గత lessonలో మనం have/ has/ had, etc కూ have got/ has got/ had got etc కూ ఉన్న సంబంధం గురించి తెలుసుకున్నాం కదా. మనం ముఖ్యంగా రెండు విషయాలు తెలుసుకున్నాం.

a) కలిగిఉండడం (possess/ own) అనే అర్థంతో have, has, had etc కూ have got, has got, had got, etc కూ తేడాలేదు. అయితే British spoken formలో have/ has/ had got form ఎక్కువగా వాడుకలో ఉంది.

i) He has a car = He has got a car.
ii) I have some money = I have got some money.

iii) He had a big house = He had got a big house.
(అయితే గతం విషయంలో మాత్రం, He had got a lot of property అనడం కంటే He had a lot of property అని ఎక్కువగా అంటారు. (British usageలో కూడా)

ముఖ్యమైన విషయం: **Have got form- future లో రాదు.**

+1st regular doing word (have got to pay = చెల్లించాలి = has got to pay. Had got to pay = చెల్లించాల్సి వచ్చింది. [past]) అయితే had got to + 1st RDW (Regular Doing Word) అంత common కాదు.

ఇవీ మనం కిందటి lessonలో చూసిన విషయాలు.

I. have/ has/ had, etc; కలిగిఉండడం అనే భావంతో వాడినప్పుడు, దానికి opposite చూద్దాం.

a) I have (= have got) a cell = (నాకు సెల్ ఫోన్ ఉంది.)

I haven't a cell/ I haven't got a cell/ I don't have a cell

(= నాకు సెల్ లేదు).
I have no cell, అనడం, spoken form లో చాలా అరుదు.

b) He has a lot of property = He has got a lot of property
(అతడికి చాలా ఆస్తి ఉంది.)

He hasn't any property/ He doesn't have any property =

(అతడికేం ఆస్తి లేదు.)
He has no property అని అరుదుగా అంటారు.

c) She had a good score - ఆమెకు మంచి స్కోర్ వచ్చింది.

She had got a good score. She hadn't a good score =

She didn't have a good score.

II. ఒకరి ఆజ్ఞానుసారం లేదా అవసరంవల్ల లేదా విధిగానో మనం ఏదైనా చేయాల్సినప్పుడు కూడా have to/ has to/ had to + 1st Regular Doing Word వాడతాం.

a) I have to go now - (నేనిప్పుడు వెళ్ళాలి) = I have got go now.

b) The students have to take the exam.

Chandana: Hi Vandana, you appear to have all leisure in the world. I expected to see you busy preparing for the contest tomorrow? Haven't you got to prepare for the debate tomorrow?

(ఏంటి, చాలా విశ్రాంతిగా ఉన్నట్లు కనిపిస్తున్నావు? రేపటి పోటీకి తయారవుతూ తీరిక లేకుండా ఉంటావని అనుకున్నా. రేపు నీవు డిబేట్ కు తయారవ్వాలి కదా?)

All the leisure/ all the time in the world = చాలా తీరిక/ సమయం ఉండటం.

They have all the time in the world to go for a second run =

రెండో పరుగు తీసేందుకు కావలసినంత సమయం ఉంది.

Debate = డిబేట్ (బెయ్ నోక్స్ పలుకుతాం)

Vandana: I've had enough of it. I'm bored. I'm prepared well enough, I suppose. What about you?

(చాలు బాబూ. విసుగొస్తుంది. బాగానే తయారయ్యానని అనుకుంటున్నా. నీ సంగతేమిటి?)

I've had enough = ఇక చాలు. మనకు చాలు, ఇక అక్కరలేదు అనిపించినప్పుడు, I've had enough అంటూ కాస్త విసుగుతో.

Chandana: I haven't got to, either. They shouldn't have given the topic so much in advance.

(నేను తయారుకానక్కర్లేదు. వాళ్లు చర్చాశం అంత ముందుగా ఇచ్చుండా ల్పింది కాదు.)

Vandana: Yea. They shouldn't have. They don't seem to have got much experience of conducting debate contests.

(అవును. అంత ముందు ప్రకటించి ఉండాలి కాదు. వక్రత్వ పోటీలు (Debate contests) నిర్వహించటంలో వాళ్లకంత అనుభవం ఉన్నట్లు లేదు.)

Chandana: Haven't they got to consult people who know? So what's the big idea in announcing the topic so early?

(తెలిసినవాళ్లను సంప్రదించాలి మరి. అంత ముందస్తుగా topic ప్రకటించటంలో వాళ్ల ఉద్దేశం ఏమిటి?)

Vandana: Participants will mug up their speech at the contest.

(పాల్గొనేవాళ్లు వాళ్ల ఉపన్యాసాల్ని బట్టివట్టేస్తారు.)

mug up = బట్టి పట్టేయటం.

mug కు ఇంకో అర్థం తెలుసుకదా, handle ఉండే గ్లాసులు. Mug అంటే మూడ్ అర్థం, నోట్స్ గుడ్లు కుక్కడం.

Chandana: They have got plenty of time to get the help of others too.

(ఇతరుల సహాయం పొందేందుకు కూడా బాగా సమయం ఉంటుంది)

Vandana: Haven't we got to attend the special class this afternoon?

(ఇవ్వాలి మధ్యాహ్నం మనం స్పెషల్ క్లాసుకు వెళ్లాలి కదా?)

Chandana: I have got to, but you needn't. You have got an 'A' grade, so you don't have to.

(నేను వెళ్లాలి, నువ్వక్కర్లేదు. నీకు A grade వచ్చింది. అందుకని నువ్వు రానవసరం లేదు)

Vandana: Thank God. Thank you for the news.

(హమ్మ, బతికిపోయాను.)

Chandana: You're welcome.

మనం 'have (has)' గురించి ఇదివరకటి lessons లో చాలా విషయాలే తెలుసుకున్నాం గదా. Have (has) కు spoken English లో చాలా ప్రాముఖ్యముంది. చాలా తరచుగా వాడతారు. అన్ని వాడకాలూ తెలుసుకుంటే, conversation లో 30% చాలా easy అయిపోతుంది. అందుకని బాగా practice చేయటం అవసరం. Have (has) గురించి మనకిప్పటివరకు తెలిసిన విషయాలు:

1) I, we, you and they తో 'have' వాడతాం. He, she and it తో అయితే has వాడతాం.

2) have/ has కు అర్థం- కలిగి ఉండటం. మామూలు తెలుగులో అయితే ఒకరికి ఏదయినా (పన్ను, గుణం, వైఖరి లాంటివి) ఉండటం.

a) I have a car = నాకు car ఉంది. (మామూలు తెలుగులో నేను car కలిగి ఉన్నాను అనం కదా)

b) She has beautiful dark hair = ఆమెకు అందమైన నల్లని కురులున్నాయి.

ఇలా ఒకరికి ఒక పన్ను/ గుణం/ భావం etc ఉండటం అనే అర్థంతో British English లో have/ has కు సమానంగా have got/ has got వాడతారు.

a) My cousins have a lot of property = My cousins have got a lot of property

a) I have to go now = నేనిప్పుడు వెళ్లాలి. I have got to go now.

b) Sujani has to sing at the party tomorrow = రేపటి party లో Sujani పాడాలి = Sujani has got to sing at the party tomorrow.

Have to/ has to, have got to/ has got to వాడిన చోట్ల దాదాపు వాటికి సమానంగా must/ should కూడా వాడవచ్చని ఇంతకుముందు తెలుసుకొన్నాం.

ఓ అజ్ఞకు లోబడి/ అవసరాన్ని బట్టి/ విధిగా ఓ పనిచేయాల్సి ఉంటే పై forms వాడతాం కదా. దీనికి opposite గా, 'చేయనవసరంలేదు' అనే అర్థంతో needn't (need not)/ don't need to/ haven't got to/ hasn't got to/ don't have to/ doesn't have to వాడతాం.

1) I have to meet the minister (కలుసుకోవాలి)
X I needn't meet the minister/ I don't need to meet the minister/ I don't have to meet the minister (కలవనక్కరలేదు).

ఇక్కడ negative question లో have got వాడకం గమనించండి. ఈ question లో, నువ్వు రేపు debate కు తయారవ్వాలని అవసరం లేదా? అనే అర్థంతో వాడారు.

దాదాపు ఇదే అర్థంతో mustn't (ముస్ట్ నట్) కూడా వాడవచ్చు shouldn't కూడా వాడతాం.

= Mustn't you prepare/ shouldn't you prepare for the debate? - దాదాపు అన్నీ ఒకటే.

2) I haven't got to (prepare for the debate) = (Debateకు) prepare కానవసరంలేదు = I needn't/ I don't need to/ I don't have to అని కూడా అనవచ్చు.

3) Haven't they got to consult people who know? =

తెలిసిన వాళ్లను సంప్రదించాలి కదా? (Question లో కూడా have got ఉపయోగిస్తున్నాం, ఇక్కడ) = Don't they have to అనవచ్చు.

4) Haven't we got to attend the special class? = Don't we have to attend ... ?

I've had enough

b) Sumithra has an excellent voice = Sumithra has got an excellent voice.

ఈ అర్థం (కలిగి ఉండటం)తో am having/ is having/ are having forms వాడం, ఒక్క bath విషయంలో తప్ప.

3) have/ has = (ఆహార పదార్థం) తీసుకోవటం = తినటం/ తాగటం

a) They have coffee in the morning = వాళ్లు పొద్దున coffee తీసుకుంటారు (తాగుతారు)

b) Sanjana has tea in the afternoon = సంజన మధ్యాహ్నం tea తీసుకుంటుంది. (తాగుతుంది) ఈ అర్థం (తీసుకోవటం = తినడం/ తాగడం)తో am having/ is having/ are having వాడతాం.

I am having tea now because coffee isn't available =

coffee లేదు కాబట్టి tea తాగుతున్నా. తినడం/ తాగడం అనే అర్థంతో have got/ has got రాదు.

[have + past participle/ has + past participle వీటికి, పైన చెప్పిన have/ has, have got/ has got కు ఏ సంబంధంలేదు. have + past participle, has + past participle - ఈ రెండూ present perfect tense forms.

1) కొంతకాలం కిందటినుంచి ఇప్పటివరకు జరిగిన పని.

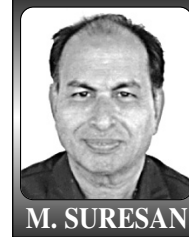
2) గతంలో అయిపోయిన పని - Time చెప్పకుండా ఉన్నప్పుడు,

3) just, just now అనే మాటలతో వాడి, ఇప్పుడే అయిపోయిన పనులకు, వాడతాం- గుర్తుందికదా.]

4) have to + 1st Regular Doing Word/ has to + 1st Regular Doing Word (have to go, have to work, has to do, has to come) వీటిని must కు సమానంగా ఒక అజ్ఞనుగానీ, అవసరాన్ని గానీ విధిగా చేయాల్సిన పనినిగానీ తెలుపుతుందని కిందటి lessons లో చూశాం. ఇలాంటి అర్థంతో

have to / has to + 1st Regular Doing Word బదులు, వాటితో సమానంగా have got to + 1st Regular Doing Word (RDW) / has got to + 1st RDW వాడవచ్చు.

ఇవన్నీ కూడా వాడుకలో ఉన్నవే. ఏదైనా వాడవచ్చు British English లో haven't got to/ has n't got to ఎక్కువ వినపడుతుంది. Hadn't got to కాస్త అరుదు. దానిబదులు didn't need to/ didn't have to వాడతారు.

(ఇప్పటికీ మీరు గమనించే ఉంటారు. Have to/ has to/ had to కు opposite గా సామాన్యంగా haven't to/ hasn't to/ hadn't to రాదు. I haven't to go/ she hasn't to come అనం.)

Let us look at the following sentences from the conversation at the beginning of the lesson.

1) Haven't you got to prepare for the debate tomorrow?

5) I have got to = I have to (I need to అని కూడా అనవచ్చు)

ఇవీ negative questions లో have got to/ don't have to/ haven't you to ఉపయోగాలు. ఒక్కోసారి have to బదులు need to కూడా వాడవచ్చు.

a) నేనక్కడికి వెళ్లాలి ఇప్పుడు? = Have I go to there now?/ Do I have to go there now?/ Do I need to go there now?/ Need I go there now?/ Must I/ should I go there now?

b) వాళ్లిక్కడికి రావాల్సిందేనా? = Have they to come here?/ Do they have to come here?/ Do they need to come here?/ Need they come here?

ఇవన్నీ మన conversation లో తరచూ practice చేస్తే, మనం daily life situation లో English ధారాళంగా మాట్లాడగలం.

EXERCISE	ANSWER
<p>Practise the following aloud in English.</p> <p>Tarun: నువ్విప్పుడింటికి వెళ్లనక్కరలేదా?</p> <p>Varun: అక్కర్లేదు. నీతో నేను certificates attestation కు రావాలా?</p> <p>Tarun: నీకూ అవసరమే కదా?</p> <p>Varun: అవును. మరచేపోయా. నావి కూడా attest చేయించుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది.</p> <p>Tarun: మనం office లో పదింటికల్లా ఉండాలి కదా?</p> <p>Varun: అవసరం లేదు. పదకొం డింటికి వెళితే చాలు.</p>	<p>Tarun: Haven't you got to/ Don't you have to/ Don't you need to/ Needn't you/ Mustn't you/ shouldn't you go home now?</p> <p>Varun: I needn't/ I don't need to/ I don't have to. Need I/ should I/ must I accompany you for attestation of certificates?</p> <p>Tarun: Don't you need to/ Don't you have to get your certificates attested too. (You need to have your certificates attested too)</p> <p>Varun: Oh. I forgot. I have to/ I have to get my certificates attested too (must/ should కూడా వాడండి)</p> <p>Tarun: Haven't we to be/ don't we have to be/ Needn't we be/ Don't we need to be/ mustn't we be/ shouldn't we be at office by 10?</p> <p>Varun: We needn't be / We don't need to be/ We don't have to be/ We haven't got to be. (simple గా Not necessary). It is enough if we are there by 11.</p>

Loknath: Hi Somnath, how are things going for you? How is your new job?
(హామ్ సోమ్ నాథ్, పరిస్థితులెలా ఉన్నాయి? నీ కొత్త ఉద్యోగం ఎలా ఉంది?)

Somnath: Happy to say I'm getting on fine. The job is good too. How about you?
(బాగానే ఉన్నానని చెప్పటానికి సంతోషిస్తున్నాను. ఉద్యోగం కూడా మంచిదే. నీ సంగతేంటి?)

Loknath: Thank you. I'm fine too. Getting on well. How are your relations with your colleagues and boss?
(నీ సహోద్యోగులతో, నీ boss తో సంబంధాలెలా ఉన్నాయి? / నీ సహోద్యోగులు నీతో ఎలా ఉన్నారు? నీ boss నీతో ఎలా ఉన్నాడు?)

SPOKEN ENGLISH
ఆంగ్లభాషణ 232

(నా ఖాళీ స్థలంలో నేను దండెం కట్టుకుంటే, ఆయన తన బట్టలారేసుకుంటాడు. నాకది చాలా అడ్డంగా ఉంది.)

Clothes line = బట్టలారేసే దండెం

Loknath: You could tell him not to do it.

(అలా చెయ్యొద్దని నువ్వతడికి చెప్పొచ్చుగా)

Somnath: He has helped me some time ago. So I am a little hesitant about being frank with him.

(నాకతను కొంతకాలం కిందట సహాయం చేశాడు. అందుకని మనసులో ఉన్నది చెప్పటానికి తటపటాయిస్తున్నాను.)

hesitant = ఏదన్నా చెప్పటానికి / చేయటానికి ఊగిసలాడటం / తటపటాయించటం / పస్తాయించటం.

frank = మనసులో ఉన్నది కుండబద్దలు కొట్టినట్లు చెప్పటం.

Loknath: So are you going to let him trouble you?

(అయితే అతడు అలా నీకు అసౌకర్యం కలిగించేట్లే చేస్తావా?)

(దురదృష్టవశాత్తు వాళ్ల సంబంధాలు అంతబాగా లేవు/ ఒకరికొకరికి పొసగడంలేదు. ఏవో విభేదాలున్నాయి. విడాకులు తప్పనట్టుంది.)

Headed for = ఒక దిశగా వెళ్లటం.

The train is headed for New Delhi =

ఆ train న్యూఢిల్లీ వైపుకుపోతోంది.

d) If you want to be happy, you have to get on with what you get =

నువ్వు సంతోషంగా ఉండాలంటే వచ్చిందాంతో తృప్తిపడాలి.

2. Get along = వెళ్లటం.

నీ సందేశాన్ని ఇతరులకు తెలిపేందుకు ఓ పత్రికా ప్రకటన మంచి మార్గం.

c) He is unable to get across to his ideas to people =

ప్రజలకు తన భావాలు తెలియ చెప్పలేకపోతున్నాడు.

Look at the following sentences from the conversation at the beginning of the lesson:

1) a) Somnath: Happy to say I'm getting on fine = (బాగానే ఉన్నానని చెప్పటానికి సంతోషిస్తున్నాను. / నాకు బాగానే గడిచిపోతోంది అని చెప్పటానికి సంతోషిస్తున్నాను.)

b) Somnath: We get on excellently = (మంచి చాలా బాగా ఉంటాం ఒకరితో ఒకరం/ మా సంబంధాలు చాలా బాగా ఉన్నాయి.)

c) Somnath: We get on = (ఏదో జరిగి/ గడిచిపోతుంది)

2) a) Loknath: I don't get at you. = (నీవు చెప్పేది నాకర్థంకావటం లేదు.)

3) Somnath: I am trying to get the message across to him.
(నా భావాన్ని అతడికి త్వరలో అర్థమయ్యేట్లు చేయటానికి ప్రయత్నిస్తున్నాను.)

Get across అంటే ఒక విషయాన్ని ఇంకొకరికి అర్థమయ్యేట్లు చేయటం కదా. ఇదే అర్థంతో put across కూడా వాడతాం.

a) I put the idea across to him that he and I go shares =
అతనూ, నేను భాగస్వాములుగా ఉండాలని అతడికి నేను చెప్పాను.

b) The teacher is good at putting things across to her pupils =
విద్యార్థులకు విషయం అర్థమయ్యేట్లు చెప్పటం ఆమెకు బాగా తెలుసు.

5. Get through: పరీక్షలో pass అవటం
a) He got through the exam with very good marks = మంచి మార్కులతో ఉత్తీర్ణుడయ్యాడు.

b) He got through with flying colours = చాలా గొప్పగా ఉత్తీర్ణుడయ్యాడతను. (మంచి మార్కులతో.)

with flying colours = చాలా గొప్పగా

ఇవి get తో వచ్చే కొన్ని expressions.

No regrets, just getting on

Somnath: Too many colleagues and too short a time for me to say anything about them.

(టైమ్ తక్కువనూ, సహోద్యోగులెక్కువ వటం వల్లనూ, ఆ విషయం గురించి నేనేం చెప్పలేను.)

Colleague - కలీగ్ - 'క' నొక్కిపలుకుతాం. అర్థం, సహోద్యోగి. కొందరు అనుకొనేటట్లు classmates కాదు.

Loknath: How is your boss towards you?

(నీ boss నీతో ఎలా ఉంటాడు)

Somnath: We get on excellently. He is not at all bossy.

(మంచి చాలా సత్సంబంధాలతో ఉంటాం. అతనసలు bossy గా (పై అధికారిననే దర్పంతో) ఉండడు.)

Loknath: How is your new home? How is your co tenent towards you?

(నీ కొత్తిల్లు ఎలా ఉంది? మీతోపాటు అద్దెకున్నతను మీతో ఎలా ఉంటాడు?)

Somnath: We get on. We aren't that Chummy.

(ఏదో అలా ఉంటాం. అంత స్నేహమేం లేదు మాకు)

Chummy - చమి - దోస్తీగా ఉండటం - ప్రాణస్నేహం.

Loknath: Why so? (ఎందుకలా?)

Somnath: The trouble with him is he doesn't let me use my space.

(నా స్థలాన్ని నన్ను వాడుకోనివ్వడు. అదే వాడితో చిక్కు.)

Loknath: I don't get at you. What do you mean - he doesn't let you use your space?

(నాకర్థంకావటంలేదు. నీ స్థలాన్ని నిన్ను వాడనివ్వడనా అర్థం?)

Somnath: He dries his clothes in my yard. I fixed the clothes line and he hangs his clothes on to it. That obstructs me a lot.

Somnath: I am trying to get the message across to him in some other way.

(ఏదో ఇంకో విధంగా ఆ విషయం అతనికి తెలిసేలా చేయాలని ప్రయత్నిస్తున్నాను.)

Loknath: Best of luck then. It is 10.15. I must be getting along. See you.

(టైమ్ పదింబావయింది. నేవెళ్ళాలి. మళ్ళీ కలుద్దాం.)

Somnath: OK. Bye.

Get ఉపయోగం, have తర్వాత చాలా ఎక్కువే. దీంతో expressions English లో సర్వసాధారణం. Get తో వచ్చే మాటలు మన సంభాషణలో తరచుగా వాడుతుంటాం. అందుకని వాటిని ఎంత బాగా practice చేస్తే అంతమంచిది.

1. Get on - ఈ expression చాలా అర్థాలతో వాడతాం. ముఖ్యంగా కుశల ప్రశ్నలకు సమాధానంగా ఎక్కువే వాడుతుంటాం.

a) Kamal: Hi Vimal, how are you?
Vimal: OK. Just getting on. Thank you.
(ఏదో అలా జరిగిపోతోంది)

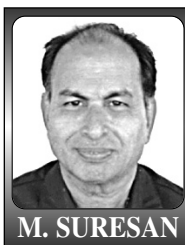
b) He is getting on well.
అతను బాగానే/ కులాసాగానే ఉన్నాడు.

c) Prem: How are the newly married couple getting on?
(ఆ కొత్త దంపతులు ఒకరితో ఒకరెలా ఉన్నారు?)

Syam: Quite well, happily. (బాగానే ఉన్నారు)

(OR)

Syam: They unable to get on, unfortunately. Some differences. (It) appears they are headed for a divorce.

M. SURESAN

a) I must get along. I have work to do.
నేను వెళ్ళాలి. నాకు పనుంది.

b) He gets along finely =
అతనికి బాగానే సాగిపోతోంది/ గడిచిపోతోంది.

3. Get at - ఈ మాట చాలా common. ఒక విషయం కానీ, ఒకరు చెప్పింది కానీ అర్థం చేసుకోవటం.

a) I am unable to get at what he says =
వాడు చెప్పింది నేనర్థం చేసుకోలేకుండా ఉన్నాను.

b) Kumar: I want to go immediately. Get the money fast. I can't wait. (Do you) get at me?
(నేను వెంటనే వెళ్ళాలి. త్వరగా పత్రా. నేనాగలేను. అర్థమయ్యిందా?)

4. Get across = ఒక విషయాన్ని ఇతరులకు అర్థమయ్యేట్లు చెప్పటం.

a) Prasad: How is your new teacher?
(మీ కొత్త టీచర్ ఎలా ఉంది?)

Prakash: She is very good. She has a knack of getting her ideas across to the students.

(చాలా మంచి టీచర్. స్టూడెంట్స్ కు అర్థమయ్యేట్లు చెప్పే కిటుకుంది ఆమె దగ్గర.)

knack - నాక్ - 'నా' nap లో నాలా= కిటుకు/ పద్ధతి

b) A news paper ad is the best way to get across your message-

EXERCISE

Vamsi: ఎలా ఉన్నావు, వెంకట్?
Venkat: చింతలేంలేవు. ఏదో అలా జరిగిపోతోంది.
Vamsi: ఏదో పరీక్ష రాశావు. పాస్ అయ్యావా?
Venkat: చాలా గొప్పగ్రేడ్ తో పాస్ తో అయ్యానని చెప్పటానికి సంతోషిస్తున్నాను.
Vamsi: నువ్వేమన్నా వాసును కలుసుకోబోతున్నావా?
Venkat: లేదు. అతడికి నాకూ పడదు. అతడంటేనాకేం దురభిప్రాయం లేదని ఎంతఅర్థం అయ్యేట్లు చెప్పటానికి ప్రయత్నించినా అతడికర్థంకావట్లేదు.
Vamsi: నేనతనికి చెప్తాను.
Venkat: Wish you good luck.

ANSWER

Vamsi: How are you, Venkat?
Venkat: No regrets, just getting on.
Vamsi: You took some exam. Did you get through?
Venkat: I got through with flying colours.
Vamsi: Are you going to meet Vasu?
Venkat: No. We don't get on. However much I try to get across to him that I am not prejudiced he doesn't understand.
Vamsi: I'll explain to him
Venkat: Good luck to you.

Anand: Hi Achyut, since when did you start practising boxing?

(హామ్ అచ్యుట్. బాక్సింగ్ ప్రాక్టీస్ చేయటం ఎప్పుటి నుంచి మొదలైంది?)

Achyut: I know you mean the black eye I have. (It has) nothing to do with boxing, my friend.

(నాకు తెలుసు. గాయం వల్ల నా కళ్ల చుట్టూ ఉన్న నల్లమచ్చను గురించి అంటున్నావని. కానీ బాక్సింగ్ కు, దానికీ ఏ సంబంధం లేదు.)

Black eye = గాయం వల్ల కళ్ల చుట్టూ ఏర్పడే నల్ల మచ్చ

Nothing to do with = సంబంధం లేదు.

I have nothing to do with this property

(నాకు, ఈ ఆస్తికి ఎలాంటి సంబంధం లేదు.)

What has a Physics lecturer to do with zoology?

ఫిజిక్స్ లెక్చరర్ కు, జువాలజీ కి సంబంధం ఏమిటి?

A mother has everything to do with her child's well being.

(బిడ్డ సంక్షేమం అంతా తల్లికి సంబంధించింది.)

తెలుసు గదా: ఇక్కడ have/ has వాడిన చోట్ల have got/ has got కూడా వాడవచ్చు

Anand: Then how did you get the black eye?

(మరి కళ్ల చుట్టూ ఆ నల్లపు ఏంటి?)

Achyut: Two days ago, during a power cut, searching for a candle in the dark, I hit the edge of the door. That's why I have the black eye.

(రెండురోజుల కింద కరెంట్ పోయినప్పుడు, కొవ్వొత్తి కోసం వెతుకుతుంటే తలుపు తగిలింది. అదే ఇది.)

Anand: It's still bad. You should have seen the doctor.

(అది ఇంకా తీవ్రంగానే ఉంది. డాక్టర్ దగ్గరకు వెళ్లలేదా?)

Achyut: I did, of course, but I'm afraid he didn't do a good job of it.

(వెళ్లాను. కానీ సరిగా వైద్యం చేయలేదనుకుంటా.)

Anand: How much did he charge you?

(ఎంత తీసుకున్నాడు?)

Achyut: Rs 100/- per treatment and another fifty rupees for medicines in his own shop.

(వైద్యానికి వంద రూపాయలూ, ఆయన షాప్ లోనే మందులకు మరోయ్యభై.)

Anand: I am sure he didn't get a good run for his money.

(కచ్చితంగా అతడు తీసుకున్న డబ్బుకు తగిన శ్రమపడలేదు.)

Achyut: you are right. It is the third day and there hasn't been any improvement. (నువ్వు చెప్పింది కరెక్ట్. ఇది మూడో రోజు. అయినా ఏం తగ్గలేదు.)

Anand: Why don't you get another check up?

(ఇంకోసారి చూపించుకోకూడదా?)

Achyut: I went to this doctor because he has a very good name. He got his break when he treated the train accident victims. Since then he has been well known as a trauma specialist.

(ఈ డాక్టర్ కు మంచి పేరుండటం వల్ల ఆయన దగ్గరకెళ్లాను. రైలు ప్రమాదం బాధ

తులకు చికిత్స చేయటంతో ఆయన వృత్తి మంచి మలుపు తిరిగింది. అప్పటి నుంచి గాయాల వైద్య నిపుణుడుగా మంచి పేరు వచ్చింది.)

Get a break = వృత్తిలో అనుకూలమైన మార్పు రావటం.

trauma (ట్రామా) -

1) తీవ్రమానసిక క్షోభ

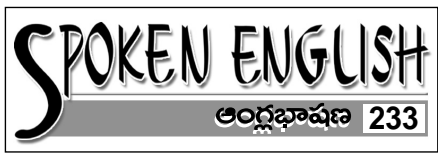
Divorced Couples and orphaned Children undergo a lot of trauma.

(విడాకులు తీసుకున్న జంటలూ, అనాథలైన పిల్లలు తీవ్రమానసిక క్షోభ అనుభవిస్తారు.)

trauma కు రెండో అర్థం, డాక్టర్ల భాషలో తీవ్ర గాయాలు.

వాణిని వైద్యంచేసే దశలో trauma specialist = గాయాల వైద్యంలో నిపుణుడు.

Anand: I think he had a hand from his uncle in setting up his nursing home.

అంతకుముందు ఇది చూడండి:

1) He got a fever last week = He had a fever.
 2) She got a clean bill of health from the doctor.
 (ఆమె డాక్టర్ వద్ద నుంచి సంపూర్ణ ఆరోగ్యవంతురాలనే మాట పొందింది.)
 మామూలు తెలుగులో- ఆమెకు సంపూర్ణ ఆరోగ్యం ఉన్నట్లు డాక్టర్ తేల్చాడు.
 She had a clean bill of health from the doctor.
 A clean bill of health = సంపూర్ణ ఆరోగ్యం ఉన్నట్లు డాక్టర్ చెప్పడం.
 3) He got a health check up.
 (ఆరోగ్యం పరీక్షించుకున్నాడు- డాక్టర్ దగ్గర.)
 He had a health check up.

గానే అర్థం అవుతోంది.

3) He didn't get a good run for his money.
 (తీసుకున్న/ పొందిన డబ్బుకు తగినంత శ్రమపడలేదతను.)
 (శ్రమ తక్కువ - అందుకతనకి వచ్చిన డబ్బెక్కువ)
 He didn't have a good run for his money.
 get/ have a good run for one's money.
 (డబ్బుకు తగిన విధంగా శ్రమపడటం.)
 ఈ expression మీరూ practice చేయండి.
 a) Software companies make their employees get/have a good run for their money by making them work for 10 to 12 hours a day .
 (సాఫ్ట్వేర్ కంపెనీలు రోజుకు పది, పన్నెండు గంటల పని చేయించుకుని తామిచ్చే జీతాలకు తగ్గవారికి)

He got a break

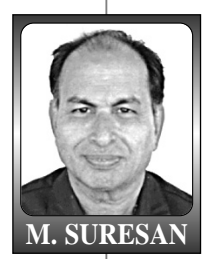
(ఈ నర్సింగ్ హోం స్థాపించడంలో ఆయన అంకుల్ సహాయం ఉండనుకుంటా.)

Achyut: Yes, he had.
 (అవును)

English లో have/ has, get వాడకం చాలా సర్వ సాధారణమనీ, వీటికి వివిధ అర్థాలున్నాయని కిందటి lesson లో గమనించాం. ఇంకా మనం తెలుసుకుంది, have get - ఈ రెంటినీ చాలా సందర్భాల్లో ఒకదాని బదులు ఇంకోటి వాడవచ్చని. ఈ విషయంలో కాస్త శ్రద్ధతో ఆ సందర్భాలేవో తెలుసుకుని వాటిని వాడటం practice చేస్తే daily life situations లో మనం మాట్లాడే English చాలా simple గా, natural గా ఉంటుంది.

- 1) వాడుకలో get కున్న అర్థాలు:
- a) పొందటం: He got a prize in the race yesterday.
 (నిన్నటి పందెంలో అతడు బహుమతి పొందాడు.)
 మామూలు తెలుగులో అతడికి బహుమతి వచ్చింది అని అంటాం.
- b) అవటం: He gets busy from 10 onwards.
 (10 నుంచి తీరికలేకుండా అయిపోతాడు.)
- c) కారణమవటం = She got it done .
 (అది ఆమె చేయించింది)
- 2) Have కు వాడుకలో ఉన్న అర్థాలు:
- a) కలిగిఉండటం: She and her husband have a car each.
 మామూలు తెలుగులో ఆమెకు, ఆమె భర్తకు చెరో car ఉంది - కలిగి ఉన్నారు - ఇది got (పొందటం) తర్వాతి ఫలితం.
- b) కారణమవటం - She has her clothes ironed by him
 (అతడితో ఇస్త్రీ చేయిస్తుంది/ చేయించుకుంటుంది)
 ఈ lesson ప్రారంభంలో ఉన్న conversation లో get ఉన్న చోట్ల have వాడవచ్చు.

- 4) They got what they had wanted =
 (వాళ్లక్కావలసింది వాళ్లకు వచ్చింది - వాళ్లు పొందారు.)
 They had what they had wanted.
 (వాళ్లక్కావల్సింది వాళ్లకుంది. అంటే అది వాళ్లుపొందిన తర్వాత)
- 5) I do all the work, and they get all the name.
 (శ్రమనాది, పేరువాళ్లకు)
 I do all the work and they have all the name.
- 6) She gets good money from house rents.
 (ఇంటి అద్దెల వల్ల ఆమెకు బాగా డబ్బువస్తుంది.)
 She has good money from house rents.
 Spoken English సరళంగా, సహజంగా ఉండేందుకు, have, got చాలా ఉపయోగపడతాయి. వీలైనంత ఎక్కువగా వాటిని సందర్భాన్నిబట్టి వాడటం practice చేయండి.

M. SURESAN

Look at the following sentences from the conversation at the beginning of the lesson.

అన్నిచోట్ల get బదులు have వాడిచూద్దాం.

1) ... How did you get the black eye?
 (నీకు కంటి చుట్టూ ఆ నల్లటి మచ్చెలా వచ్చింది?)
 ... Why do you have/ How do you have the black eye?

2) That's why I have the black eye = That's how I got the black eye.
 (ఇక్కడ have బదులు get వాడాలంటే కాస్త మార్పు అవసరం.)
 Why ని how గా మార్చాం. Present tense లో ఉన్న have బదులు, past tense లో ఉన్న got వచ్చింది కదా? Meaning మారకుండా ఉండేందుకు ఈ మార్పు అవసరం. ఆలోచించండి సులభం

చేయించుకుంటున్నాయి.)

b) They won in the end all right, but they got/ had a good run for their money.
 వాళ్లు గెలిచారు, బాగానే ఉంది, కానీ చాలా శ్రమపడి గెలిచారు. (వాళ్లకు గెలుపంత సులభంగా రాలేదని)
 తక్కువ శ్రమ, ఎక్కువ ఫలితం కాకుండా, బాగా శ్రమించి ఫలితం పొందటం.
 Get/have a good run for one's money.

4) Why don't you have another checkup = ఇంకోసారి పరీక్ష చేయించుకోకుడదా? =
 Why don't you get another checkup.

5) He got a break =
 అతని దశ తిరిగింది =
 He had a break.
 a) The movie star had a lucky break with the movie, Durmargudu =
 దుర్మార్గుడు సినిమాతో ఆ తార దశ తిరిగింది =
 The movie star got a break...

b) The lawyer had a break with the reservations case =
 Reservations case తో ఆయన దశ తిరిగింది =
 The lawyer got a break with the reservations case.

6) I think he had a hand from his uncle =
 ఆయన uncle ఆయనకు చేయూత ఇచ్చాడు =
 I think he got a hand from his uncle.
 a) Get/have a hand = సహాయం పొందటం
 b) Give a hand = సహాయపడటం
 (తెలుగులో hand ఇచ్చాడు అనే పదాన్ని సహాయపడలేదు, మాట తప్పాడు అనే అర్థంతో వాడుతుంటాం, కాని English లో give a hand/ lend a hand అంటే సహాయపడటం అని గుర్తుంచుకుండాం)